

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Katedra pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Barbora Wilke

Podoby a úskalí distančního vzdělávání v období covid-19

Forms and difficulties of distance learning during the time of covid-19

Poděkování:

Tímto chci poděkovat své vedoucí bakalářské práce, která mě po celou dobu provázela a poskytovala mi potřebné rady a připomínky. Děkuji taktéž všem respondentům, kteří mi poskytli rozhovor, konkrétně všem rodinám a dětem, s kterými jsem mohla mluvit. V neposlední řadě také své rodině a přátelům za podporu při vypracovávání této práce.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 13. dubna 2021

Barbora Wilke

Abstrakt

Předložená bakalářská práce se zabývá problematikou distančního vzdělávání v období pandemie covid-19 v České republice, zvláště pozitivy a negativy, které může tato forma vzdělávání přinášet. Cílem této práce je zjistit způsoby realizace výuky na dálku vybraného vzorku respondentů během nouzového stavu, dále analyzovat rodičovskou zkušenost, společně s prožitky účastníků distanční výuky.

Teoretická část se věnuje popisu této formy vzdělávání, jejím podobám a představuje vzdělávací platformy a nástroje k on-line výuce. Nastiňuje výhody a nevýhody distanční výuky na základě již provedených výzkumů. Následně stručně přibližuje situaci ohledně uzavření škol v souvislosti s onemocněním covid-19, včetně přijatých legislativních opatření.

V praktické části se nacházejí strukturované rozhovory s rodinami a jejich dětmi, ve kterých se zjišťovaly zkušenosti s distanční výukou. Jak to u nich funguje, jaké vidí přínosy, ale i úskalí a jak se vzniklé problémy snaží řešit.

Klíčová slova: distanční vzdělávání, koronavirus, negativní aspekty, nouzový stav, vzdělávací platformy

Abstract

The presented bachelor thesis deals with the issue of distance learning during the time of covid-19 pandemic in the Czech Republic, especially regarding the positives and negatives that this form of education might bring. The aim of this work is to find ways of delivering education remotely on a selected sample of respondents during the state of emergency, to further analyse parenting experience, along with the experiences of distance learning participants.

The theoretical part is focused on description of this particular type of education, its forms and it presents educational platforms and tools for online teaching. It outlines the advantages and disadvantages of distance learning based on research already conducted. Subsequently, it briefly describes the situation regarding the closure of schools in context with the covid-19 disease, including adopted legislative measures.

In the practical part there are structured interviews with families and their children, in which experiences with distance learning were ascertained. How it works for them, what they see as benefits, but also pitfalls, and how they try to solve originated issues.

Keywords: distance education, coronavirus, negative aspects, state of emergency, educational platforms

OBSAH

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	9
1. Distanční vzdělávání	9
1.1 Stručná historie vzniku distančního vzdělávání	10
1.2 Základní principy distančního vzdělávání	11
1.3 Současné formy distančního vzdělávání	12
1.4 Obecná doporučení k distančnímu vzdělávání	13
1.5 Výhody a nevýhody DiV	14
2. Nástroje pro on-line výuku	16
2.1 Školní informační systémy	16
2.2 Virtuální učebny	17
2.3 Sdílené virtuální tabule	17
2.4 Aplikace podporující komunikaci	18
3. Covid-19	19
3.1 Nouzový stav	19
3.2 Uzavření českých škol	19
EMPIRICKÁ ČÁST	21
1. Cíl výzkumu	21
2. Výzkumné otázky	21
3. Metodologie výzkumu	22
4. Rozhovory s rodinami	23
4.1 Rodina č. 1	24
4.1.1 Rodič Klára	24
4.1.2 Syn Jakub	25
4.1.3 Dcera Anna	26
4.2 Rodina č. 2	27
4.2.1 Rodič Dagmar	27
4.2.2 Rodič Petr	28

4.2.3 Dcera Adéla	29
4.2.4 Dcera Zuzana	30
4.3 Rodina č. 3	31
4.3.1 Rodič Kateřina	32
4.3.2 Rodič Pavel	33
4.3.3 Syn Václav	35
4.3.4 Dcera Barbora	36
4.4 Rodina č. 4	37
4.4.1 Rodič Alena	37
4.4.2 Rodič Dan	39
4.4.3 Syn Viktor	40
4.4.4 Syn Ondra	41
4.5 Rodina č. 5	42
4.5.1 Rodič Tereza	42
4.5.2 Rodič Kamil	44
4.5.3 Dcera Elen	45
4.5.4 Syn Edmond	46
4.6 Rodina č. 6	46
4.6.1 Rodič Gabriela	47
4.6.2 Rodič Michal	48
4.6.3 Dcera Rozálie	49
4.6.4 Dcera Marie	50
4.7 Rodina č. 7	51
4.7.1 Rodič Sofie	52
4.7.2 Rodič Matyáš	53
4.7.3 Dcera Amálie	54
4.7.4 Syn František	55
5. Zhodnocení rozhovorů s rodiči	56
6. Zhodnocení rozhovorů s dětmi	59
ZÁVĚR	61
Seznam použitých informačních zdrojů	63

ÚVOD

Tématem předkládané bakalářské práce jsou podoby a úskalí distančního vzdělávání v období pandemie covid-19. Dané téma je velice aktuální a dotýká se nejen účastníků vzdělávacího procesu, ale i jejich rodičů. Cílem této práce je zjistit způsoby realizace výuky na dálku vybraného vzorku respondentů během nouzového stavu, dále analyzovat rodičovskou zkušenost, společně s prožitky účastníků distančního vzdělávání.

Reagujeme na přechod všech vzdělávacích stupňů na distanční formu výuky z důvodu plošného uzavření škol na území České republiky. První nouzový stav byl vyhlášen 12. března 2020. Vláda tak učinila pro ochranu zdraví a zajištění bezpečnosti občanů při výskytu onemocnění způsobeného koronavirem, též nazývaným covid-19. Den před vydáním vládního opatření se uzavřely školy. Nařízení se týkalo základních škol, středních škol, vyšších odborných škol a dále také škol vysokých. Mateřské školy zůstaly v tomto období otevřené, avšak později nastalo uzavření i těchto zařízení. České školství se ocitlo v nenadálé situaci ze dne na den. Bylo tedy nutné rychle reagovat na skutečnost s uzavřením vzdělávacích institucí a přijít s určitým řešením, jak žáky a studenty vzdělávat, když se nemohou výuky účastnit prezenčním způsobem. Všichni aktéři školství dříve či později přešli na distanční formu výuky, s kterou se většina z nich doposud nesečkala. Zmíněná forma vzdělávání je blíže popsána v prvních kapitolách práce.

Předložená bakalářská práce je rozdělena na dvě hlavní části, teoretickou a empirickou. Teoretická část se zabývá základními podobami distančního vzdělávání, k čemuž neodmyslitelně patří vymezení primárních pojmů a principů. Dále představíme současné formy a popíšeme nejčastější pozitiva a negativa distančního vzdělávání. Následující kapitoly blíže objasňují situaci ohledně přechodu na danou formu výuky.

Empirický oddíl nabízí vhled do zmiňované problematiky skrze úzkou sondu do reality sedmi rodin, jejíž děti se aktivně účastní vzdělávacího procesu. Můžeme zde nalézt vyjádření respondentů, jejich postoje a názory, ale i doporučení k probíranému tématu. Následná analýza přináší poznatky přímo z praxe, jež nám mohou přinést různé úhly pohledů ohledně nastalé situace ve školství. Prostřednictvím rozhovorů zjišťujeme, co nám situace přinesla a jaké jsou její dopady.

TEORETICKÁ ČÁST

Cílem teoretické části práce je shrnout základní podoby distančního vzdělávání v České republice a představit nejčastěji využívané nástroje pro on-line výuku. Následně popsat hlavní výhody a nevýhody, které s sebou může vzdělávání na dálku přinášet.

1. Distanční vzdělávání

Podle Zlámalové, Míky a Průchy (2003) zní definice distančního vzdělávání (DiV - anglicky distance education) následovně: je to řízené samostatné studium, při kterém jsou vzdělavatelé (autoři studijních pomůcek, konzultanti a administrátoři studia) v průběhu vzdělávání převážně nebo trvale odděleni od vzdělávaných. Pedagogický slovník (Průcha, 2003, s. 46) dále uvádí: „*Výuku účastníků zajišťují speciálně připravené učební materiály (výukové balíčky) a jiné metody studijní podpory a hodnocení, umožňující individuální přístup (komentáře a podpora lektorů, tutorů a konzultantů).*“

Tato forma vzdělávání se zejména zakládá na samostudiu, proto je důležitý didakticky kvalitní návrh materiálů, které musí nahradit interaktivitu mezi studentem a vyučujícím, na což jsme zvyklí v klasické prezenční výuce.

Vymezení dvou základních termínů:

- **Tutor** – Tímto heslem se označuje učitel v distančním vzdělávání. Provádí studenty vzdělávací akcí, sestavuje studijní plán, hodnotí výsledky a pokroky celé studijní skupiny (Institut pro veřejnou správu Praha, 2016).
- **Tutoriál** – Jedná se o jednodenní prezenční setkání tutora a studijní skupiny. Schůzka se uskutečňuje za účelem definice studijních povinností, probírají se požadavky na splnění vzdělávací akce a také organizační záležitosti. (Institut pro veřejnou správu Praha, 2016)

Jak bylo výše zmíněno, oddělení studujících od školy a pedagogů je potřebnou podmínkou pro správné realizování distanční formy vzdělávání vybudování **komplexního systému podpory studia.**

Podpůrný systém musí být postaven na těchto čtyřech základních pilířích:

1. Organizace studia
2. Studijní materiály
3. Tutor (učitel)
4. Kontakt F2F (zkratka pro anglický výraz „face-to-face“, tedy tváří v tvář)

Společnou vlastností všech uvedených pilířů je jejich multimediální charakter. Používány jsou různé informační a komunikační technologie, která napomáhají k odstranění izolace studujících a k podpoře vlastního vzdělávacího procesu (Nocar, 2004).

1.1 Stručná historie vzniku distančního vzdělávání

Rozvoj individualizované výuky, v níž jsou účastníci méně závislí nebo zcela nezávislí na vyučujících se datuje do poloviny 19. století. V té době ve Francii a Anglii došlo se vznikem poštovních služeb k postupnému rozvoji korespondenční formy studia, a ta se následně rozšířila i do dalších evropských států (Německo, Rakousko-Uhersko). První korespondenční formu vyučování inicioval Angličan sir Izaak Pitman v roce 1840. Koncem 19. století se zmíněná forma studia začala šířit do Ameriky, Austrálie a Kanady. Největší rozvoj v Evropě byl zaregistrován v Anglii, v Německu a ve Skandinávii, jak popisuje Zlámalová (2006).

V průběhu 20. století získala výuka nového rozsahu díky telefonu, také rozvoji kinematografie, a především rozhlasového vysílání. Osvědčeným vzdělávacím médiem se během druhé světové války stala i televize. Díky výukovým a instruktážním videím byla proškolená spousta žen a mužů (Černý a kol., 2015, s. 40). Následný rychlý rozvoj zejména profesního vzdělávání pomocí distančních (zpočátku většinou jen korespondenčních) kurzů nastává po II. světové válce. Zájem o kurzy neuvěřitelně vzrostl např. ve Francii a koncem šedesátých let překročil počet distančních studujících 100 000. Podobná situace nastala i ve Velké Británii a Západním Německu. Začali se objevovat nové techniky záznamu zvuku a obrazu, Telstar (1962) představuje novou éru užití satelitů v telekomunikaci a pronikání i do vzdělávání. Do tohoto období se řadí i vznik první otevřené distanční univerzity Open University ve Velké Británii (Zlámalová, 2006).

V současnosti je distanční vzdělávání ve vyspělých zemích možné vystihnout jako masové využití satelitních televizních a rozhlasových signálů pro šíření vzdělávacích pořadů určených pro všechny věkové úrovně, profese a zájmové oblasti (Zlámalová, 2006). Velký

rozmač distanční forma zaznamenala hlavně kvůli internetu a síti ISDN (Digitální síť integrovaných služeb). Zároveň přispěla i nabídka nových služeb. Počátkem 90. let minulého století se začalo distanční vzdělávání rozvíjet také v České republice. V současné době lze touto formou studovat řadu kurzů v rámci celoživotního vzdělávání. Na vysokých školách více probíhá v kombinaci s prezenčním studiem (Podškubková, Pospíšil, 2006).

1.2 Základní principy distančního vzdělávání

Podle Zlámalové (2006) patří do základních principů DiV:

Individualizace a flexibilita studia, jež je založena na značně bohaté nabídce studijních možností, pružných sestavách kurzů, ale i možnostech snadno měnit (aktualizovat) obsah i rozsah učiva. Tomu nejčastěji odpovídá modulová stavba kurzů, která umožňuje studujícím přizpůsobovat studium svým aktuálním potřebám.

Samostatnost studia je umožněna především tím, že učivo je děleno do malých celků, po nichž vždy následuje zpětná vazba o tom, zda student příslušnou jednotku zvládl (porozuměl jejímu obsahu, umí jej aplikovat). Také respektuje individuální tempo při učení, což představuje velkou přednost vůči frontální výuce ve třídě. Důležité zde je, aby učivo předkládané k osvojení bylo didakticky skloubeno bez logických mezer a nadbytečných informací (Zlámalová, 2006).

Multimediálnost může značně přispívat k vhodnému a efektivnímu chápání učiva prostřednictvím zapojení více smyslů. Kineticky i staticky sestavená obrazová složka poskytuje v tomto směru hojné možnosti. Rychlost přenosu a příjmu (vysoká dostupnost) informační a komunikační frekvence (telefon, fax, e-mail, počítačová síť, videokonference) umožňuje téměř neomezené kontakty s tutory a zaměstnanci vzdělávacích institucí. Společně se speciálním uspořádáním učiva a samostatnými pracemi (kontrolními úkoly) tak zcela nahrazují každodenní kontakt s vyučujícím (Zlámalová, 2006).

Podpora studujících spočívá především ve vysoké informovanosti o studijních možnostech, motivaci k učení, individuálním sestavením studijního plánu, psychologické pomoci při řešení problémů způsobených stresem v rámci studia profesních či osobních problémů apod. Tato podpora zahrnuje také postupné zadávání a rozvrhování jednotlivých prací a zkoušek, (ve většině případů volitelných) tutoriálů, evidenci výsledků studia a činnosti (sítě) studijních středisek (Zlámalová, 2006).

Podškubková a Pospíšil (2006) dále uvádí důležitost *evalvačního přístupu*. Tento přístup si klade za úkol posilovat sebevědomí studentů a mobilizovat jejich studijního úsilí. Toho lze docílit vysokými nároky na samostatnost studia, speciálními studijními materiály a postupným zvyšováním komplikovanosti problémů, které jsou předkládány.

1.3 Současné formy distančního vzdělávání

Stále častěji jsou se školství spojovány informační a komunikační technologie. Nyní jsou již nepostradatelnou součástí našich životů. Používají se v řízení, administrativě nebo pro různé podoby komunikace. Jsou však využívány i ve vzdělávání. Díky prudkému vývoji technologií se stále objevují nové možnosti. Nelze říci, že by technologie byly špatné či dobré. Závisí na kontextu a perspektivě jejich využití. Mnoho lidí dosud neví, jak je uchopit, používat, eventuálně integrovat do běžného života (Černý a kol., 2015. s. 61).

Pro účely této práce je záměrně vybráno metodické doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), které nabízí způsoby organizace vzdělávání na dálku. Formy vzdělávání distančním způsobem rozděluje takto:

On-line výuka

Termín on-line výuka obvykle označuje druh distančního vzdělávání, který probíhá prostřednictvím internetu a je podporován řadou digitálních technologií a softwarových nástrojů. On-line výuku rozdělujeme na synchronní a asynchronní.

MŠMT (2020¹, s. 8) první formu představuje: „*Při **synchronní výuce** je učitel propojen s dětmi/žáky/studenty zpravidla prostřednictvím nějaké komunikační platformy v reálném (stejném) čase. Skupina ve stejný čas na stejném virtuálním místě pracuje na stejném/podobném úkolu.*“

Benefitem této varianty je, že má učitel přehled o průběhu vzdělávání, které je časově vymezené a jednotné. Spojení přes virtuální prostor může studentům pomoci překonat potíže způsobené sociální izolací a motivovat je tak k učení. Tento způsob s sebou přináší i svá úskalí, především v podobě nároků na technické vybavení s kvalitním internetovým připojením a v neposlední řadě na časové možnosti účastníků. Při synchronní on-line výuce je náročné vyhovět individuálním zvláštnostem konkrétních účastníků a zvolit tak přiměřené tempo pro všechny. Pokud tato forma trvá delší dobu může mít negativní vliv na schopnost udržení pozornosti a zdraví žáků (dlouhodobá práce s počítačem v nevhodné poloze, sledování

monitoru, přibírání na hmotnosti). Z těchto důvodů se nedoporučuje realizovat kompletní rozvrh hodin synchronní formou. (MŠMT, 2020¹, s. 8-9)

*„Při **asynchronní výuce** děti/žáci/studenti pracují v jimi zvoleném čase vlastním tempem na jim zadaných úkolech a společně se v on-line prostoru nepotkávají. Využívány pro tento druh práce mohou být nejrůznější platformy, portály, aplikace atp., a to jak k samotnému vzdělávání, tak i k zadávání úkolů a poskytování zpětné vazby.“* (MŠMT, 2020¹, s. 9)

Pomocí určitých komunikačních nástrojů učitel zasílá skupinové či samostatné práce, které jsou zadávány denně nebo týdně dle instrukcí vyučujícího. Žáci zadané úkoly vypracovávají ve svém volném čase, tak aby danou práci odevzdali ve stanoveném termínu. Během zpracovávání úkolů je vhodné, aby učitel byl k dispozici pro případné konzultace a nasměrování ke správnému výsledku. Asynchronní online výuka se uplatňuje v případech, kdy není možné zajistit stejné podmínky pro všechny účastníky. Vyznačuje se velkou individualizací, což vede k nárokům na zodpovědnost jednotlivých studentů, kteří musí prokázat schopnost rozvrhnout si svůj časový harmonogram. Tento způsob výuky klade nároky na individualizovanou podporu vyučujícího studentům. Zásadní roli zde představuje i míra podpory ze strany rodičů a vliv domácího prostředí, které se u dětí může lišit. Nevýhodou asynchronní výuky může být nedostatek sociálního kontaktu s ostatními spolužáky. Zejména u mladších žáků je zapotřebí větší přímé komunikace s tutorem než u starších, kteří mohou postrádat spíše komunikaci se spolužáky (MŠMT, 2020¹, s. 9).

Oba výše uvedené způsoby výuky mají své klady i zápory. Pro jejich využití je nutné řídit se konkrétními podmínkami školy i žáků. Nejlepšího výsledku je dosahováno správnou kombinací těchto dvou forem (MŠMT, 2020¹, s. 9).

1.4 Obecná doporučení k distančnímu vzdělávání

- Výuku přizpůsobit podmínkám žáků i vyučujících.
- Nepřeceňovat ani nepodceňovat možnosti dětí a rodičů při distančním vzdělávání, nutnost vycházet z reality a faktů získaných ze zpětné vazby.
- Termíny pro splnění úkolů stanovit realisticky.
- Nepřeceňovat samostatnost u mladších dětí, zejména při učení nové látky a samostudiu.

- Formulace zadání musí být věcná a konkrétní, aby studenti věděli, co se od nich přesně očekává.
- Vést děti k umění si rozvrhnout zadanou práci.
- Poskytnout především mladším žákům přímý kontakt s vyučujícím.
- Respektovat časovou flexibilitu rodiny.
- Projevovat zájem o pokroky v učení, případné nedostatky doplnit.
- Rozvíjet chuť k učení a novým poznatkům i za těchto podmínek ve vzdělávání.
(MŠMT, 2020¹, s. 10)

1.5 Výhody a nevýhody DiV

Školství a vzdělávání je dlouhodobě českou společností chápáno jako jedna z prioritních oblastí. Celkový stav školství hodnotí poměrně kriticky, ovšem při hodnocení jednotlivých vzdělávacích stupňů je spíše spokojena. Česká veřejnost je nejvíce spokojena se stavem mateřských škol. Nejhůře naopak klasifikuje oblast středního odborného školství, zejména střední odborná učiliště (Walterová a kol., 2010). Rodiče obvykle mají vůči učitelům a škole určitá očekávání, totéž platí pro výuku jejich dětí. Mezi jejich očekávání patří spravedlivé zacházení, podpora dítěte při vzdělávání, pomoc učitele při řešení studijních problémů, objektivní hodnocení, vysoká kvalifikovanost vyučujících a zájem o neformální spolupráci s nimi samotnými (Čapek, 2010, s. 24).

Nyní se blíže zaměříme na distanční vzdělávání, jenž přináší určitá pozitiva, avšak přiblížíme i negativní stránky této formy.

Výhody

Distanční vzdělávání dává prostor pro rozvoj kvalifikace žáků, kteří nemají možnost se účastnit pravidelné výuky ve vzdělávacích institucích. Mezi nejčastější důvody patří vzdálené bydliště, absence času či tělesné postižení a jiné zdravotní komplikace. Do kurzu se hlásí studenti s odlišnými počátečními znalostmi, proto je zapotřebí modifikovat studijní tempo, které je v tomto typu studia individuální (Institut pro veřejnou správu Praha, 2016).

Díky distanční výuce se částečně změnilы navyklé způsoby klasifikace, více se dbá na slovní hodnocení žáků. Objevuje se vyšší míra evidence slovních komentářů o zvládnutých dovednostech, jak předkládá Česká školní inspekce (2021). Jako hlavní výhodu distanční výuky žáci spatřují v pozdním vstávání a více volného času na rozvržení úkolů do celého dne. Žáci

především oceňují možnost lépe si organizovat svůj denní program. Někteří kladně hodnotí skutečnost, že nemusí cestovat do školy. Po přechodu na distanční výuku se žáci museli adaptovat na neobvyklou situaci a naučit se lépe pracovat s digitálními nástroji (Frombergerová, 2020).

Nevýhody

Oproti prezenční výuce vykazuje provedení distančního vzdělávání větší nároky na realizační tým. Nezbytnou součástí realizačního týmu jsou techničtí pracovníci, kteří zajišťují hladký chod akce. Jeden z nejtěžších a nejpodstatnějších úkolů mají tutoři, kteří motivují studenty k samostudiu (Institut pro veřejnou správu Praha, 2016).

Řada rodičů se při distanční výuce potýká s nedostatkem času na učení se svými dětmi kvůli pracovní vytíženosti. Častým problémem je také nedostatek technického vybavení, které tvoří nezbytnou součást vyučování. Některé rodiny nemají k dispozici stabilní internetové připojení a potřebné tiskárny a skenery. V řadě případů rodiče reflektují, že nejsou schopni plnohodnotně zastoupit roli učitelů, nedisponují vědomostmi a dovednostmi jako vyučující, ani děti je v tomto ohledu nevnímají jako autoritu. Komplikace přichází i s používáním platform, a žáci se tedy musí učit pracovat v různých prostředích. Mnohdy též nemají v domácím prostředí dostatečný prostor a klid na učení (Brom, et al., 2020, s. 2).

Česká školní inspekce (2021) uvádí, že *„situace v oblasti počtu žáků, kteří jsou z různých důvodů zcela mimo vzdělávání a které se nedaří žádnými cestami do vzdělávání zapojit není plošně lepší než na jaře 2020.“* Dále zmiňuje náročnost zapojení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, především u on-line synchronní výuky. Poukazuje i na nižší efektivitu procesu učení z důvodu redukce vzdělávacího obsahu, zejména předmětů výchovného charakteru, které distančním způsobem realizovat příliš nelze. Následně se projevují problémy s nízkou kvalitou komunikace mezi školou a rodiči.

2. Nástroje pro on-line výuku

„Vzdělávání s podporou informačních a komunikačních technologií, zejména multimediálních vzdělávacích programů dostupných prostřednictvím osobních počítačů označujeme jako *e-learning* (elektronické vzdělávání)“, takto tuto metodu popisuje Šikýř (2011).

Než přejdeme k samotnému představení současných nejrozšířeněji používaných platforem podporujících distanční výuku uvedeme definici od Yefima Katse (2010): „*E-learningová platforma je systém, který poskytuje integrovanou podporu pro šest aktivit – tvorbu, organizaci, doručení, komunikaci, spolupráci a hodnocení ve vzdělávacím kontextu.*“ Přínosům e-learningového prostředí se ve svém článku věnuje Carmen D. Rosell (2018), která předkládá sedm faktů o vzdělávacích platformách. Uvedeme jen některé z nich – plánování efektivních kurzů pomocí několika snadných kroků, všestrannost virtuálních učeben, též možnost vytvoření automatického hodnocení pro učitele.

2.1 Školní informační systémy

Bakaláři

Školní systém Bakaláři obsahují veškeré stěžejní moduly potřebné pro správu školy. Tento program je určen pro řízení školy, tak pro jednotlivé zaměstnance instituce, rodiče i žáky. Do nabízených modelů se řadí evidence žáků a zaměstnanců školy i školní matriky. Internetová žákovská knížka slouží ke komunikaci mezi rodinou a školou. V jednom systému lze nalézt hned několik funkcí mezi které patří i tematické plány a elektronická třídní kniha (Bakaláři, 2021).

Edookit

Nástroj, ke kterému je potřebná licence. Edookit zprostředkovává vyučujícím komunikaci s žáky i rodiči. Umožňuje jim vkládat lekce a pracovní materiály, zadávat úkoly i testy a poté je vyhodnocovat. Podpis rodiče nahrazuje elektronická zpráva, u které je zobrazeno, kdo ji potvrdil (MŠMT, 2020²).

2.2 Virtuální učebny

Google Classroom

Tato platforma je volně dostupná prostřednictvím Googlu. Funguje na principu vytvoření kurzu, ke kterému jsou následně pomocí kódu přizváni studenti. Webový program nabízí komunikaci pomocí videokonferencí a telefonátů. Učitelé mohou zadávat cvičení či sdílet obsah určité učební látky (MŠMT, 2020²).

Microsoft Teams

Pro výuku na dálku mohou školy využít bezplatný nástroj Microsoft Teams, který je součástí služby Microsoft Office 365. Nástroj Teams slouží především pro realizaci online vyučovacích hodin s pomocí videa, audia i sdílení pracovní plochy. Podporuje komunikaci a spolupráci. Slouží k zadávání online domácích úkolů, mimo jiné nabízí možnost nahrávání hodin a jejich zpětného přehrání (Microsoft, 2021).

Moodle

Moodle je volně dostupný nástroj, na českých školách je nejvyužívanější platformou pro online výuku. Umožňuje pedagogům nejen vytvoření vzdělávací hodiny, ale také zadávání a kontrolu domácích úkolů i testů. V bezplatné verzi je možnost videokonferencí do počtu 10 účastníků (MŠMT, 2020²).

2.3 Sdílené virtuální tabule

CollBoard

Collboard je velmi jednoduchá virtuální tabule k okamžitému použití zdarma. Umožňuje sdílení vytvořené tabule s žáky přes WhatsApp, Messenger, nebo přímým odkazem v emailu (CollBoard, 2021).

Padlet

Internetová platforma nabízí elektronickou nástěnku, na kterou je možné připnout dokumenty, obrázky, vlastní výkresy. Aplikace je ideální i pro vytváření webových stránek, které je snadné číst a přidávat k nim příspěvky. Školy mohou platformu vyzkoušet na 30 dní zdarma, pro prodloužení je potřeba zakoupit licenci (Padlet, 2021).

2.4 Aplikace podporující komunikaci

Facebook

Aplikace umožňuje vytváření skupin pro vkládání souborů, videí, lze využívat messenger ke komunikaci s jedinci nebo skupinami. Podmínkou používání platformy je registrace osob starších 13 let (MŠMT, 2020²).

Google Meet

Jedná se o video-komunikační službu vyvinutou společností Google, která nabízí své služby bezplatně. Dovoluje pořádat neomezený počet videokonferencí až pro 250 účastníků. Aplikace Meet se vyznačuje snadným přístupem pomocí sdílením odkazu, pozvaní se připojí jedním kliknutím. Na online videokonferenci se lze připojit z jakéhokoli zařízení, které disponuje webovým prohlížečem. Služba během schůzky nabízí funkci sdílení obrazovky, jenž účastníkům umožňuje předvádět prezentace a další obsah ostatním sledujícími (Google Meet, 2021).

Skype, Viber, WhatsApp

Všechny výše uvedené aplikace jsou volně dostupné ke stažení. Slouží ke komunikaci mezi dvěma či více uživateli. Umožňují vytváření skupin, do kterých lze nahrávat studijní materiály ve formě dokumentů, obrázků, videí nebo namluvených hovorů. Dále mohou být aplikace využity k pořádání videokonferencí a chatování (MŠMT, 2020²).

Zoom

Cloudová platforma Zoom je jednoduchá, snadná a spolehlivá pro pořádání video a audio konferencí, chatování a webináře. Umožňuje připojení až sto účastníků k hovoru s časovým limitem 40 minut (Zoom, 2021).

3. Covid-19

Světová zdravotnická organizace (WHO, 2020) podává stručné vysvětlení daného termínu takto: „*Covid-19 je onemocnění způsobené novým koronavirem zvaným SARS-CoV-2. WHO se o tomto novém viru poprvé dozvěděla 31. prosince 2019 na základě zprávy o sérii případů virové pneumonie (zápalu plic) ve Wuhanu v Čínské lidové republice.*“

Od konce roku 2019 se nákaza začala rychle šířit i do dalších zemí světa, nejprve do Asie a Austrálie, postupně se onemocnění rozšířilo i do Evropy, Afriky a Ameriky. Vzhledem k celosvětovému šíření této nemoci označila Světová zdravotnická organizace 11. března 2020 covid-19 za pandemii (rozsáhlý výskyt infekčního onemocnění, které zasahuje více kontinentů). Dne 1. března 2020 byl v České republice zaznamenán první případ onemocnění (Státní zdravotní ústav, 2021).

3.1 Nouzový stav

Vláda České republiky může vyhlásit nouzový stav při krizových situacích a mimořádných událostech. Jedním z důvodů, kdy může vláda tento stav vyhlásit je i situace jsou-li ve značném rozsahu ohroženy životy a zdraví, což je současný případ v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru (označovaný jako SARS CoV-2). Nouzový stav se může vyhlásit jen s uvedením důvodů, na nezbytně nutnou dobu a pro určité území nebo jeho části. Lze ho vyhlásit nejvýše na dobu 30 dnů, avšak může být prodloužen na základě souhlasu Poslanecké sněmovny. Stav končí uplynutím doby, na kterou byl vyhlášen, pokud Poslanecká sněmovna nebo vláda nerozhodne o jeho zrušení před uplynutím stanovené doby, tak uvádí zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

3.2 Uzavření českých škol

Dne 11. března 2020 vzešlo v platnost mimořádné opatření o zákazu osobní přítomnosti žáků a studentů na všech školách od základních po vysoké školy za účelem prevence nebezpečí vzniku a šíření onemocnění covid-19 (MZ ČR, 2020). Od 12. března téhož roku opatření začalo platit i pro mateřské školy a základní umělecké školy pod usnesením vlády č.74/2020 Sb., o přijetí krizového opatření. S účinností od 20. dubna 2020 bylo toto usnesení vlády zrušeno a opatření se začala postupně uvolňovat, ovšem účast žáků na prezenční výuce byla až do konce školního roku dobrovolná (MŠMT, 2020³). Na základě rozhodnutí vlády ze dne 12. října 2020 došlo k opětovnému uzavření všech škol, kromě mateřských, a to s účinností od 14. října

stejného roku. Dne 26. února 2021 vláda plošně omezila provoz i mateřských škol (Vláda ČR, 2021).

V důsledku plošného uzavření škol byl nutný okamžitý přechod na distanční výuku. S účinností od 25. srpna 2020 začala platit novela školského zákona č. 349/2020 Sb., jenž určuje zvláštní pravidla při omezení osobní přítomnosti dětí, žáků a studentů ve školách, kteří jsou v takovém případě povinni se vzdělávat distančním způsobem (§ 184a). S tím, že: „způsob poskytování vzdělávání a hodnocení výsledků vzdělávání distančním způsobem přizpůsobí škola podmínkám dítěte, žáka nebo studenta pro toto vzdělávání“ (Zákon č. 349/2020 Sb., § 184a, odst. 3).

EMPIRICKÁ ČÁST

Praktická část této práce je zaměřena na distanční vzdělávání v praxi. Hlavním předmětem výzkumu bylo blíže prozkoumat danou tematiku, a to zejména prostřednictvím výpovědí respondentů. Účastníky rozhovorů byly rodiče s jejich dětmi, které zažívají výuku na dálku z důvodu uzavření škol. Předkládáme pohledy rodičů a dětí na distanční výuku. Jsou zde tedy dvě roviny výzkumu.

1. Cíl výzkumu

Cílem této bakalářské práce je ukázat na vybraném vzorku respondentů, jak probíhalo vzdělávání v době nouzového stavu. Výzkum popisuje zkušenosti rodičů a jejich dětí s výukou na dálku. Zjišťuje, jak se s nastalou situací vyrovnávají, odkrývá případná úskalí, ale i výhody této formy. Výsledky šetření mohou přispět k reflektování vzniklé situace v českém školství v období covid-19 a posouzení jejich dopadů.

2. Výzkumné otázky

Výzkumné otázky, jak již napovídá samotný cíl výzkumu, zní takto:

1. Jaký postoj zaujímají rodiče k distančnímu vzdělávání?
2. Jakým způsobem probíhá distanční výuka?
3. Jak na distanční vzdělávání nahlíží žáci v jednotlivých rodinách?
4. Kterou formu vzdělávání rodiče a děti preferují?
5. Jaká pozitiva a negativa na distančním vzdělávání spatřují?

Výzkum si stanovuje tyto úkoly:

1. Zjistit, jak rodiče pohlíží na distanční vzdělávání.
2. Prozkoumat, jakým způsobem probíhá distanční výuka na školách.
3. Zjistit názory žáků na výše zmíněnou formu vzdělávání.
4. Odhalit, která forma vzdělávání rodičům a dětem vyhovuje více.
5. Popsat, jaké výhody a nevýhody na distanční výuce shledávají.

Ve stručnosti přiblížíme použité otázky v rozhovorech. U první uzavřené otázky měli respondenti za úkol vybrat jednu známku na číselné řadě. Následující otázka navazovala na předchozí, kde měli dotazovaní zdůvodnit svůj výběr. Navazující dotazy nabízely větší prostor

k osobnímu vyjádření vlastních pocitů a názorů na dané téma. Závěrečná otázka byla rozhodovací, zde byl též věnován prostor pro objasnění stanoviska.

Otázky v rozhovorech s rodiči zní takto:

1. Ohodnoťte spokojenost s distanční výukou v době nouzového stavu, přičemž 1 je výborně a 5 je nedostatečně.
2. Zdůvodněte své tvrzení.
3. Co vaše děti motivuje k učení během distanční výuky?
4. Pokud jste zaznamenali ve formě distančního vzdělávání nedostatky, zkuste navrhnout, jak by se daly odstranit.
5. Porovnejte distanční výuku vašich dětí na jaře loňského roku a nyní.
Změnila se výuka?
6. Pokračovali byste ve formě výše zmíněného vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

Použité otázky v rozhovorech s dětmi:

1. Ohodnoťte distanční vzdělávání v době nouzového stavu. Jakou byste dali známku?
2. Zdůvodněte své tvrzení.
3. Co vám na vzdělávání na dálku vyhovuje a co byste změnili?
4. Jakou vzdělávací platformu používáte při výuce na dálku? Jak se s ní pracuje?
5. Pokračovali byste ve formě distančního vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

3. Metodologie výzkumu

Pro účely této práce bylo zvoleno kvalitativního přístupu, který Švaříček, Šedřová a kol. (2007, s. 17) definují takto: „Kvalitativní přístup je proces zkoumání jevů a problémů v autentickém prostředí s cílem získat komplexní obraz těchto jevů založený na hlubokých datech a specifickém vztahu mezi badatelem a účastníkem výzkumu. Záměrem výzkumníka provádějícího kvalitativní výzkum je za pomoci celé řady postupů a metod rozkrýt a reprezentovat to, jak lidé chápou, prožívají a vytvářejí sociální realitu.“

Metodou výzkumu se stal rozhovor, který je často používanou technikou pro získávání dat. Prostřednictvím rozhovoru jsme sledovali výše uvedené výzkumné otázky a úkoly,

následně jsme analyzovali rodičovskou zkušenost s účastníky distanční výuky. Přesněji byl pro výzkum vybrán strukturovaný rozhovor, v němž bylo náhodně osloveno 7 rodin s dětmi na různých stupních škol, ale i studenty na vysokých školách. Z důvodu komplikované situace ve spojitosti s pandemií v České republice probíhaly rozhovory prostřednictvím služby Google Meet. Průměrná délka jednoho rozhovoru byla 15 minut.

Všechna zachycená data, která byla sesbírána pomocí strukturovaných rozhovorů provedených po internetu byla účelově přepsána do výpovědí účastníků výzkumu. Zápis rozhovorů se může zdát příliš obsáhlý, avšak snažili jsme se zachytit co nejvíce informací založených na autentických postojích a názorech k danému tématu přímo od účastníků distanční výuky a jejich rodičů. Unikátní pohledy nám umožňují získat informace přímo z terénu, které nám pomohou osvětlit realitu dotazovaných rodin a jejich stanoviska, jak děti a rodiče vnímají distanční formu výuky.

Etika výzkumu byla zajištěna pomocí ústního informovaného souhlasu s účastí ve výzkumu prostřednictvím internetu, ještě před konáním rozhovorů. Respondenti byli seznámeni s cílem studie, jak bude výzkum probíhat a všemi kroky, které se následně s daty prováděly, jmenovitě zpracováním a publikací. Všechna získaná data jsou uvedena v anonymizované podobě se změnou jmen zúčastněných.

Vzhledem k malému zkoumanému vzorku nelze výsledky zobecnit na celou populaci a vytvářet výzkumné soudy. Z tohoto důvodu se závěry vyvozovaly na základě hledání souvislostí a linek mezi jednotlivými případy. Vyhodnocení rozhovorů je rozděleno do dvou částí, tedy na zhodnocení rozhovorů s rodiči a následně s dětmi. Získaná data se zpracovávala z hlediska nejvíce se opakujících komentářů, připomínek a názorů k aktuálnímu dění ve školství. Hodnocení a spokojenost s výukou jsme sepsali na základě jejich výpovědí.

4. Rozhovory s rodinami

Zkoumané rodiny žijí ve Středočeském kraji, ovšem vzdělávací zařízení některých z nich se nacházejí v Praze. Interview bylo uskutečněno s rodiči i dětmi pro získání komplexního pohledu každé rodiny na danou problematiku. Rozhovory byly prováděny s každým jednotlivě, aby se respondenti navzájem neovlivňovali. Jen ve dvou případech byla u diskuse přítomna matka na vyžádání dětí.

Ze sedmi oslovených rodin je šest úplných s oběma rodiči a v jedné je matka samoživitelka. Všechny rodiny jsou vícedětné a ve všech byla ústředním vzdělavatelem matka, protože většina dětí ji mělo po celou dobu nouzového stavu doma. V každé rodině minimálně jeden z rodičů docházel každý den do práce, obvykle otec.

4.1 Rodina č. 1

První rodinou, se kterou byl rozhovor učiněn, byla rodina tříčlenná, se dvěma dětmi, ve věku 12 a 14 let. Syn Jakub navštěvuje kvartu na osmiletém gymnáziu, dcera Anna navštěvuje 6. ročník základní školy. Matka Klára je samoživitelka, která za prací stále každý den dojíždí. Děti se dle jejích slov o sebe již zvládnout postarat samy, tudíž nikoho z příbuzných o pomoc s jejich péčí nežádala.

4.1.1 Rodič Klára

1. Ohodnoťte spokojenost s distanční výukou v době nouzového stavu, přičemž 1 je výborně a 5 je nedostatečně.

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Přínos distančního vzdělávání pro své děti vnímám mnohem hůře, než kdyby klasicky navštěvovaly školu. Oběma dětem velice chybí sociální kontakt se spolužáky, který jim virtuální výuka nemůže nahradit. Mnohdy si ani nemusí povinně zapnout kameru, tak ani pedagog nemůže vědět, zda žáci reálně u monitoru sedí. Věřím, že učitelé nemají ke slabé komunikaci lhostejný postoj a snaží se, aby udrželi pozornost žáků, co nejdéle. Avšak vím sama od svých dětí, že je tato forma výuky příliš nemotivuje a často se hodinám plně nevěnují, jak by měly. V neposlední řadě bych zmínila absenci pohybu a chybějící hodiny tělesné výchovy. Moje děti přibývají na váze a zhoršuje se jejich psychické zdraví, často jsou podrážděné.“

3. Co vaše děti motivuje k učení během distanční výuky?

Klára si myslí, že primárně se jedná o její důsledné vedení obou dětí. Též jejich vlastní vnímání určité povinnosti vůči školní docházce. Stále dostávají známkové úkoly, tudíž se snaží, aby dostávali dobré hodnocení. Následně zmiňuje kontrolu učitelů ve formě zaznamenávání prezence žáků, protože stále probíhá omlouvání z hodin, pokud se žáci nemohou výuky zúčastnit.

4. Pokud jste zaznamenali ve formě distančního vzdělávání nedostatky, zkuste navrhnout, jak by se daly odstranit.

Hlavní nedostatky vidí ve slabém připojení některých vyučujících. Zpočátku zaznamenala i malou aktivitu učitelů ve snaze začít s distanční výukou a jejich neobratnost s využíváním počítače. Jako jediným východiskem z této situace vnímá návrat žáků do škol, i za podmínek rozdělení třídy na menší skupiny a střídání prezenční návštěvy školy.

5. Porovnejte distanční výuku vašich dětí na jaře loňského roku a nyní. Změnila se výuka?

„Ze začátku na to učitelé nebyli řádně připraveni. Online výuka začínala postupně, syn měl nejdříve jen hodiny španělštiny a dostával písemné úkoly z jiných předmětů. Každý učitel jim na jaře loňského roku posílal zadání přes jinou platformu a děti se v tom nemohly zorientovat. Často nějaký úkol nesplnily jen kvůli tomu, že ho nemohly nalézt. Než se forma ustálila tak to trvalo několik měsíců. Nyní si všímám u dětí rapidního poklesu morálky, i když už mají stabilní rozvrh a hodiny na dálku probíhají pravidelně. Myslím si, že je to způsobeno vstáváním do tmy a online výuka trvá již příliš dlouho.“

6. Pokračovali byste ve formě výše zmíněného vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

Klára je jednoznačně pro návrat žáků do škol. Děti nutně potřebují zpět své návyky, běžný režim a řád školy. Zejména znovu zmiňuje potřebný sociální kontakt, který děti velmi postrádají. Bojí se i dopadů distančního vzdělávání. Pokud by se naskytl možnost, aby si její děti ročník zopakovaly určitě by tuto možnost zvažila, minimálně u dcery.

4.1.2 Syn Jakub

1. Ohodnoťte distanční vzdělávání v době nouzového stavu. Jakou byste dali známku?

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Výuka není zdaleka tak intenzivní jako kdybych chodil do školy. Dostávám málo podkladů k úkolům a samotným hodinám, chybí mi studijní materiály, z kterých bych se mohl učit a čerpat informace. Na druhou stranu jsem si oblíbil skupinové práce, také tematické listy, které následně kontrolujeme na hodinách.“

3. Co vám na vzdělávání na dálku vyhovuje a co byste změnili?

Jakubovi vyhovuje, že si může přispat a psát úkoly kdy chce. Kladně vnímá rozmanitost pojetí distanční výuky. Naopak jako velké mínus vidí ztrátu možnosti stýkat se s přáteli.

4. Jakou vzdělávací platformu používáte při výuce na dálku? Jak se s ní pracuje?

Pro připojení na určité hodiny využívá Google Meet a na zobrazení zadání úkolů používá Google Classroom. Přehlednost a funkce obou aplikací hodnotí velmi pozitivně, snadno se mu s nimi pracuje.

5. Pokračovali byste ve formě distančního vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

Na jednu stranu tato forma výuky Jakubovi vyhovuje, hlavně kvůli více času na vypracování úkolů. Na chvíli se mu zamlouval i volnější domácí režim, nicméně by preferoval návrat do školní lavice.

4.1.3 Dcera Anna

1. Ohodnoťte distanční vzdělávání v době nouzového stavu. Jakou byste dali známku?

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Máme mnohem menší počet vyučovacích hodin a obecně se učíme méně oproti výuce ve škole. Trápí mě, že se nevidám s kamarády a téměř s nimi nejsem ve spojení.“

3. Co vám na vzdělávání na dálku vyhovuje a co byste změnili?

Anně se líbí, že může vstávat později, než byla zvyklá. Vyhovuje jí více času na zpracování úkolů, ale občas se potýká s nesrozumitelným zadáním. Kvůli nesprávnému vypracování již několikrát dostala špatnou známku. Upřednostňuje osobní kontakt s vyučujícím při zadávání úkolů, aby se mohla okamžitě zeptat na podrobnosti, když jí není něco jasné. Postrádá vysvětlování látky na tabuli, virtuálně učivu příliš nerozumí a samotná forma jí nevyhovuje. Jak již uvedla výše, jako velké mínus bere ztrátu sociálních vazeb se spolužáky, kteří ji stimulovali k aktivitě během hodin a učení.

4. Jakou vzdělávací platformu používáte při výuce na dálku? Jak se s ní pracuje?

Pro připojování do hodin využívá Google Meet a úkoly jsou Anně zadávány do aplikace Google Classroom. Platformy jsou jednoduché na pochopení. Jediné potíže má

s odevzdáváním. Často se jí stává, že úkoly pošle v řádném termínu, ale objeví se až na několikáté stránce a vyučující nemohou vypracovaný úkol najít. Následně kvůli tomu dostane horší známku a zdlouhavě potom vysvětluje kam domácí úkol vložila a žádá o změnu hodnocení. Učitelé se jí snaží vyhovět a zpětně vyhledávají, zda splnila podmínky odevzdání. Testy Anna dostává na e-mail, který tak musí průběžně kontrolovat. V nastaveném systému se poměrně špatně orientuje a byla by radši kdyby vše bylo přehledně v jedné aplikaci.

5. Pokračovali byste ve formě distančního vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

Jednoznačně by raději zůstala u školní výuky, a to hlavně kvůli většímu zapojení během hodin. Chybí jí školní prostředí a spolužáci. S vyučujícími v 6. ročníku se zatím neměla možnost setkat osobně a více je poznat. Říká, že učivo lépe chápe, když jí ho učitelé vysvětlují ve škole. Kromě toho si při běžné výuce umí lépe zorganizovat čas a zadané úkoly plní rychleji než při výuce na dálku.

4.2 Rodina č. 2

V rodině Dagmary a Petra jsou 3 děti, z toho 2 navštěvují základní školu. Nejmladšímu dítěti jsou čtyři roky. První dcera Adéla chodí do 8. třídy, druhá dcera Zuzana dochází do 6. třídy. Matka je v zaměstnání, do kterého musí docházet každý pracovní den. Otec je kvůli práci často mimo domov. Dcery jsou samostatné, když s něčím potřebují poradit poprosí o asistenci matku. Největší překážkou se stalo zavření mateřských škol. Matka nemohla kvůli práci zůstat s malým synem doma, buď ho s sebou bere do práce nebo zůstává doma se sestrami. Na začátku zavedení distančního vzdělávání byl problém se zastaralými technologiemi pro výuku dvou dětí školou povinných. Dívky se zprvu musely střídat, což zapříčinilo nesoustředěnost na výuku a stres z neplnění školních povinností. Otec situaci vyřešil nákupem nových notebooků.

4.2.1 Rodič Dagmar

1. Ohodnot'te spokojenost s distanční výukou v době nouzového stavu, přičemž 1 je výborně a 5 je nedostatečně.

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Ze začátku zavedení distanční výuky jsem musela dcerám pomáhat, byl to naprostý chaos. Celou situaci zkomplikoval nedostatek počítačů v domácnosti. Musím každý pracovní den chodit do práce, tak se jim nemohu věnovat tolik jak bych si přála. Na jednu stranu si

uvědomuji, že v této době není jiná možnost, jak děti vzdělávat, ale myslím si, že úroveň učení hluboce klesla. Dle mého učitelé nekladou na žáky tak vysoké nároky jako předtím a obávám se, že starší dcera bude mít problém s přijímacími zkouškami na střední školu.“

3. Co vaše děti motivuje k učení během distanční výuky?

Dagmar se domnívá, že jde o snahu naučit se novým poznatkům a informacím. Větší zájem má z jejího pohledu Adéla, která se chce stát veterinářkou a díky tomu se učí i nad rámec školních povinností. Doplnuje: *„I přes píli mých dcer si stále myslím, že motivace k učení je u této formy výrazně nižší.“*

4. Pokud jste zaznamenali ve formě distančního vzdělávání nedostatky, zkuste navrhnout, jak by se daly odstranit.

Dagmar znovu zmiňuje problém s upoutáním pozornosti žáků. Podle jejích slov trvá příliš dlouho, než se všichni připojí a samotná výuka začne. Jako zásadní mínus vnímá malý počet hodin a zrušení všech výchov v rozvrhu. Dalším nedostatkem, a to v celku důležitým je vysvětlení nové látky. Bohužel děti novou látku často z online hodin nepochopí a postrádají výklad pomocí vizuálních pomůcek.

5. Porovnejte distanční výuku vašich dětí na jaře loňského roku a nyní. Změnila se výuka?

„Minulý rok nikdo nic nevěděl, čekali jsme až se vyučování znovu obnoví. Počáteční chaos trval zhruba dva měsíce, než se zavedla výuka na dálku, poté se situace pomalu ustálila. Ze začátku jsem dětem více asistovala a častěji potřebovaly s něčím poradit. Naštěstí je toto zmatené období za námi. Nyní výuka funguje v omezeném počtu předmětů, někdy nastanou potíže s internetovým připojením, ovšem nastavený režim je určitě lepší než v loňském roce. Pociťuji však, že dcerám již akutně schází školní režim.“

6. Pokračovali byste ve formě výše zmíněného vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Rozhodně bych ráda, aby se nejlépe ihned přešlo zpět na školní výuku. Zjistili jsme, že to lze zvládnout i doma, ale přibylo nám mnohem více starostí. Každý den musím řešit kam dám čtyřletého syna, dětem chybí sociální kontakt a vnímám upadající úroveň vzdělávání. Určitě bych byla ráda, kdyby se vše vrátilo k běžnému režimu.“

4.2.2 Rodič Petr

1. Ohodnoťte spokojenost s distanční výukou v době nouzového stavu, přičemž 1 je výborně a 5 je nedostatečně.

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Myslím si, že bylo zcela nesmyslné a zbytečné zavádět distanční výuku. Současná situace nijak děti neohrožuje, tudíž nechápu, proč by nemohly normálně chodit do škol. To, že zůstávají doma přináší negativní dopady na rodiny. Oba pracujeme na plný úvazek a nemůžeme si dovolit zůstat s dětmi doma. Dcerám chybí kontakt jak s vyučujícími, tak se spolužáky. Nevidím jediný logický a rozumný důvod kvůli kterému by se žáci měli vzdělávat na dálku.“

3. Co vaše děti motivuje k učení během distanční výuky?

Petr na tuto otázku nedokázal odpovědět. Domnívá se však, že jde o potřebu se s někým spojit, alespoň virtuálně a též jejich zájem se něco nového naučit.

4. Pokud jste zaznamenali ve formě distančního vzdělávání nedostatky, zkuste navrhnout, jak by se daly odstranit.

„Za mě je jediným možným řešením úplné zrušení distanční výuky a okamžitý návrat ke školní výuce. Výklad učební látky na dálku nemůže přinášet žádný pozitivní dlouhodobý efekt. Nemám dostatek času, abych se s děvčaty mohl učit a případné problémy jim vysvětlit. Učitelé předpokládají, že doma máme potřebnou techniku k online výuce, my jsme bohužel neměli, proto jsem musel pořídit nové počítače, aby se dcery mohly k hodinám připojovat.“

5. Porovnejte distanční výuku vašich dětí na jaře loňského roku a nyní. Změnila se výuka?

„Kromě toho, že jsem musel zajistit prostředky k výuce se za mě nic výrazně nezměnilo. Mám pocit, že dcery výuka již zdaleka tolik nezajímá, jednoznačně upadá morálka v porovnání s minulým rokem.“

6. Pokračovali byste ve formě výše zmíněného vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Distanční výuka by měla své opodstatnění v případě jiné akutní situace národa než při pandemii, která se dětí nijak netýká. V této situaci je to podle mého názoru naprosto neobhajitelné. Děti naprosto postrádají školní řád a režim, který je zcela nenahraditelný.“

4.2.3 Dcera Adéla**1. Ohodnot'te distanční vzdělávání v době nouzového stavu. Jakou byste dali známku?**

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Skoro celou sedmou třídu jsem měla potíže se starým počítačem, o který jsem se nejdříve musela střídat se sestrou, než nám rodiče koupili nový. Nemohla jsem se připojovat na všechny online hodiny, dostávala jsem jen úkoly k vypracování. Také jsem měla velké problémy s připojením, díky tomu jsem nyní pozadu s učivem. V podstatě si takhle nedokážu nic zapamatovat, mám fotogenickou paměť a když během hodin nevidím tabuli, špatně se mi pracuje. Ovšem nejvíc asi postrádám spolužáky, s kterými se sice mohu vidět online, ale to není to pravé.“

3. Co vám na vzdělávání na dálku vyhovuje a co byste změnili?

Kateřině se líbí, že má na vypracování úkolů více času. Také se jí zamlouvá pozdější vstávání. Nelíbí se jí, že nevidí své přátele. Někteří učitelé jí hned po vysvětlení nové látky dají test, který obvykle nevyplní celý správně. Byla by raději kdyby se látka několikrát zopakovala a měla čas na vstřebání nových informací. Zmínila se, že se jí ve škole i lépe soustředí, navíc ji spolužáci motivují k lepším výkonům. Kromě toho se obává nedostatků v učivu, co se nyní učí nepokrývá dostatečné znalosti k přijímacím zkouškám na veterinární střední školu.

4. Jakou vzdělávací platformu používáte při výuce na dálku? Jak se s ní pracuje?

Ke všem aktivitám spojeným s výukou na dálku používá MS Teams, který je pro Kateřinu sice přehledný, ale raději by používala Google Classroom. Hlavně z důvodu toho, že jí připadá veselejší a svěřila se, že ho závidí kamarádce z jiné školy, která ho pro výuku využívá. Jeden z učitelů si podle jejích slov „na protest“ založil vlastní webové stránky přes které jim zadává úkoly. Musí tak u jeho hodin používat, jak MS Teams pro komunikaci, tak si otevřít i jeho preferovanou platformu k zobrazení studijních materiálů a cvičení.

5. Pokračovali byste ve formě distančního vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Ráda bych se vrátila zpátky do školy, protože mi chybí výklad od učitelů ze školní lavice a kolektiv, který mě motivuje, abych ze sebe vydala to nejlepší, co dokážu. Při distanční výuce se nezvládám tolik soustředit, často mě láká dělat při hodinách i jiné věci než jen poslouchat samotný výklad. Mám zájem o povolání, na které bych potřebovala větší přípravu.“

4.2.4 Dcera Zuzana

1. Ohodnoťte distanční vzdělávání v době nouzového stavu. Jakou byste dali známku?

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

Výuka na dálku Zuzanu příliš nebaví. Stěžuje si na malý počet hodin a chybí jí i samotné cesty do školy a zpět domů. Nelíbí se jí, že se nemůže vidět se spolužáky a sdílet s nimi zážitky ve školním prostředí. Na druhou stranu je ráda, že si může přispat, i přesto formu vzdělávání neshledává šťastnou a vyhovující.

3. Co vám na vzdělávání na dálku vyhovuje a co byste změnili?

Zuzaně vyhovuje trávit čas podle svého. Jako plus bere včasné upozornění na známkování určitých zadání. Je toho názoru, že novou látku chápe lépe, když se vysvětluje ve škole na tabuli. Učení na dálku ji příliš nebaví, často se totiž potýká se špatným internetovým připojením. Uvítala by, kdyby dostávala k vypracování i jiné úkoly než jen ty písemné.

4. Jakou vzdělávací platformu používáte při výuce na dálku? Jak se s ní pracuje?

„Zpočátku jsem dostávala zprávy s úkoly do několika aplikací současně. Z toho jsem byla zmatená, nevěděla jsem, co mám kdy splnit a kam úkol odevzdat. Od té doby, co jsme úplně přešli do Teams je to o mnohem snazší. S aplikací se mi dobře pracuje, při používání jsem se nesečkala s jedinou vadou. Vše je přehledně na jednom místě, tak mi to naprosto vyhovuje.“

5. Pokračovali byste ve formě distančního vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

Ráda by se vrátila do školy, avšak uvítala by, kdyby první hodina začínala od 9 hodin. Výklad chápe lépe, když je realizován ve škole. Chybí jí školní prostředí, spolužáci a učitelé. Dle jejích slov není učení doma zvlášť záživné a přeje si mít znovu všechny předměty z rozvrhu.

4.3 Rodina č. 3

Dalšími dotazovanými jsou Kateřina a Pavel, společně s jejich dvěma dětmi – dcerou a synem ve věku 11 a 15 let. Starší syn Václav navštěvuje kvartu na gymnáziu, dcera Barbora chodí do 5. třídy základní školy. Pro otce se nic nezměnilo, standardně chodí do práce, vlastní firmu s několika kanceláři. Jeho zákazníci kontakt jen mírně omezili, ale protože jsou zaměstnanci zvyklí na formu práce na dálku, tak jim tento zavedený režim není cizí. Filozofie společnosti na tomto principu funguje již několik let. Matka Kateřina je profesí učitelkou angličtiny a během nouzového stavu vyučuje pár skupin distančně, zůstává tak s dětmi doma a může se jim věnovat. Otec v rodině figuruje jako poradní hlas, když matka nedokáže určitý

problém dětem vysvětlit. Přináší na řešení vzniklých otázek jiný úhel pohledu. Situace však nevyhovuje ani jednomu z rodičů.

4.3.1 Rodič Kateřina

1. Ohodnoťte spokojenost s distanční výukou v době nouzového stavu, přičemž 1 je výborně a 5 je nedostatečně.

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Za mě je velmi malá dotace hodin. Vyučovací hodiny jsou vedeny stejným stylem jako při prezenčním studiu, což znamená nedostatek dělených hodin. Vzhledem k náchylnosti systému se dlouho, často i půl hodiny řeší spojení, zapínání kamer a kontrola připojených žáků. K výuce se přistupuje více z pohledu probráno, nežli procvičeno. To podle mě znamená, že jsou děti málo motivované a pozornost jim kolísá. Dokázat se připojit je jejich největší excitací a poté jejich koncentrace jen klesá, tudíž výsledek je ten, že si po skončení oddechnout a stejně si musí dohledat informace sami, protože paní učitelka nestihla celou látku vyložit. Poté jim zadá množství úkolů, které musí vypracovat. Kromě toho není zajištěné, aby se každé dítě dostalo během hodiny ke slovu. Nejsem s pedagogickým vedením hodin spokojená. Celkově jsem z distanční výuky velmi zklamaná. Dokonce bych se nebála označit situaci ve vzdělávání za dobu temna.“

3. Co vaše děti motivuje k učení během distanční výuky?

Kateřina jednoznačně vnímá největší motivační faktor v přípravě na přijímací zkoušky. Obě děti jsou si vědomy vytyčeného cíle, ke kterému směřují. Samy se pro vybrané školy rozhodly a přizpůsobují tomu svůj volný čas. Co se týče připojování k distančním hodinám, tak to částečně přisuzuje vnitřní motivaci a snaze udržet si běžný režim. Děti ví, že by jim neúčast na vyučování u rodičů neprošla. Nicméně Kateřina se zmínila, jak děti u online hodin nedávají pouze pozor na výklad vyučujícího, ale hrají na jiné záložce hry nebo konverzují s kamarády. Tyto „manýry“, jak chování sama nazvala, připisuje upadající morálce, pozornosti a zájmu o vzdělávání na dálku. Zmíněné chování se snaží regulovat, na druhou stranu rozumí pocitům svých dětí, které by se nejraději vrátily zpět ke školní výuce.

4. Pokud jste zaznamenali ve formě distančního vzdělávání nedostatky, zkuste navrhnout, jak by se daly odstranit.

„Změnit přístup pedagoga, přestat látku probírat a začít ji intenzivně procvičovat různými metodami. Uchopit vyučování jiným způsobem, rozdělovat žáky do menších skupin, více s nimi pracovat a komunikovat. Vynaložit veškeré úsilí k hledání efektivních cest fungování výuky na dálku. Věřím, že kde je vůle je i cesta.“

5. Porovnejte distanční výuku vašich dětí na jaře loňského roku a nyní. Změnila se výuka?

„Změnilo se velmi. Většina učitelů to minulý rok na jaře pojala jako prázdniny. Ovšem poté pochopili, že musí výuka pokračovat a nyní už většina z nich funguje. To považuji za velký posun, ale stále vnímám nedostatečné nasazení, hlavně v žalostném počtu hodin se špatným vedením.“

6. Pokračovali byste ve formě výše zmíněného vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Určitě nám tato doba něco přinese, distanční výuka se nám ukazuje jako další možný nástroj, i přesto ji vidím jako náplast, která nemůže být na ráně napořád. Je nutné hledat způsoby řešení, například pravidelné testování žáků, či očkování pedagogů. Situace se musí řešit a za mě jednoznačně návratem dětí do škol, tam kam patří, i kdyby za určitých podmínek. Schází jim sociální kontakt, kroužky a školní prostředí jako takové.“

4.3.2 Rodič Pavel

1. Ohodnoťte spokojenost s distanční výukou v době nouzového stavu, přičemž 1 je výborně a 5 je nedostatečně.

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Svoji nespokojenost dávám za vinu vedení škol mých dětí. Za mě naprosto nezvládnutá metodika, každý pedagog zvolil jiný přístup a žáci se nezvládli plně adaptovat na požadavky jednotlivých vyučujících. Hlavní problém vidím v neznalosti informačních technologií a jejich nesprávného ovládání ze strany zaměstnanců škol.“

3. Co vaše děti motivuje k učení během distanční výuky?

„Jednoznačně jejich matka, tedy má manželka. Neustále je pobízí k aktivitě, vysloveně bych to nazval drilem. Nepřetržité povzbuzování Kateřinu velmi vyčerpává, tak ji musím psychicky a morálně podporovat. Ona je ovšem popoháněná s takovým zápalem a intencí, že já už

nijak zasahovat nemusím. Poté to přisuzuji jejich alespoň drobné touze po vzdělání. Sám jsem vyzoroval, jak mé děti už online hodiny přestávají bavit. Syn Václav by nejraději dělal s kamarády jiné činnosti, než aby se učil, jedná se i o jeho přirozenější lenost. Za to dcera je od přírody pracovitější, tudíž na ní není vyvíjen takový tlak.“

4. Pokud jste zaznamenali ve formě distančního vzdělávání nedostatky, zkuste navrhnout, jak by se daly odstranit.

„Jak jsem již uvedl u druhé otázky, zásadní nedostatky spatřuji v nekoordinovaném vedení a neschopnosti používání IT techniky. Myslím, že tato doba ukazuje, jak někteří ředitelé neumí školu řídit. Začal bych revizí osob na manažerských pozicích, vidím absolutní nutnost dosadit na tyto posty jednotlivce, kteří dokážou vést a efektivně řešit vzniklé problémy. Nemusí nutně ovládat technologie, ale okamžitě zajistit IT lidi, kteří jim pomohou. Měli by mít vizi a umět si v takových situacích lépe poradit. Dále řada učitelů neumí zacházet s výukovými aplikacemi a navrch nedokáže plně využívat všech nabízených funkcí. V dnešní době je naprosto nezbytné, aby učitelé věděli, jak takové platformy používat.“

5. Porovnejte distanční výuku vašich dětí na jaře loňského roku a nyní. Změnila se výuka?

„Naštěstí má dcera výbornou učitelku, která jim od začátku přechodu k distanční výuce začala zadávat úkoly do aplikace Bakaláři. Správně využívá funkce této aplikace a od prvního dne bylo jasné jaká cvičení mají kdy splnit a hodiny začaly ihned podle dosavadního rozvrhu. Vše bylo jednoduché, srozumitelné již od počátku, dcera se na systém této učitelky rychle adaptovala. Ovšem ostatní vyučující na jazyky, s kterými Barbora přišla do styku nebyli na distanční variantu vůbec připraveni. Nevěděli, kam mají zadat úkol nebo poslat výzvu k připojení, nebylo možné se v tom zmatku orientovat. Zavládl naprosto nejednotný přístup, který bohužel přetrvává doposud. U Václava byla situace úplně tragická, neboť učitelky přeposílaly jedna od druhé zprávy studentům, kteří v tom měli absolutní chaos. Zpočátku se nikdo z pedagogů nepokoušel komunikovat přes aplikace, tím pádem syn nevěděl, co má dělat. Společně s Kateřinou jsme se snažili Václavovi pomoci, ale nemohli jste se v elektronické komunikaci vyznat. Nakonec jsem všechny přijaté e-maily vytiskl a srovnali jsme je chronologicky na podlaze. Až poté jsme se v tom se synem zorientovali. V podzimní vlně se na gymnáziu komunikace mírně zlepšila a částečně stabilizovala.“

6. Pokračovali byste ve formě výše zmíněného vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Preferoval bych vhodnou kombinaci obou forem. Distanční vzdělávání je může naučit do praxe, kde často probíhá práce na dálku, jako v mém případě. Tato forma může přispět k osvojení dovedností jako vhodné rozvržení plnění úkolů a určité systémovosti, ale sociální kontakt je nepostradatelný. Pokud by to bylo možné, tak bych organizaci studia rozdělil na 30% distanční výuky a zbylých 70% prezenční docházky. Obávám se však, že naše školství není na distanční variantu řádně připraveno.“

4.3.3 Syn Václav

1. Ohodnoťte distanční vzdělávání v době nouzového stavu. Jakou byste dali známku?

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Nastavená úroveň pro zvládnutí testů je nesmírně nízká. Nemusím se na kontrolní práce skoro učit. Naučím se jen v momentě, kdy mě daná látka zaujme, případně když si učitel přípravu pojistí. Mnoho vyučujících se neumí v online prostředí pohybovat, neumí s aplikacemi pracovat, to mi při výuce velmi vadí. S největšími potížemi se setkávám při zadávání úkolů nebo testů, většinou si naskenované dokumenty musím přepsat, abych pochopil zadání.“

3. Co vám na vzdělávání na dálku vyhovuje a co byste změnili?

Václav si oblíbil pojetí hodin chemie. Líbí se mu, že během prezentací učitelka jednotlivé vzorce kreslí, a přitom je vysvětluje. Konkrétní vyučovací hodina mu přijde lepší než ve škole, to díky využití více nástrojů k výuce. Také mu vyhovuje, jak si do jisté míry organizuje sám úkoly. Může si jejich plnění rozvrhnout, jak potřebuje. Naopak mu nevyhovuje domácí režim, nic ho nenutí se převléknout z pyžama a provést klasický ranní rituál. Vstává těsně před začátkem výuky. Na druhou stranu je rád, že má při této formě více času na předměty, které ho zajímají, kromě toho je schopen se na ně lépe soustředit.

4. Jakou vzdělávací platformu používáte při výuce na dálku? Jak se s ní pracuje?

„Zpočátku byl se zprávami od vyučujících neskutečný zmatek. Někdy jsem obdržel stejné zadání od několika učitelů. Nyní už fungujeme přes Google Classroom, s jehož používáním jsem velice spokojen. V této aplikaci máme vše přehledně v záložkách na jednom místě. V záložce k dokončení se mi zobrazují úkoly současně s termíny, tak vím do kdy je mám vypracovat. Jediná

komplikace přichází, když učitel oznámí datum testu, to musím aplikaci cíleně otevřít, abych si to přečetl. Žádné upozornění mi nepřijde.“

5. Pokračovali byste ve formě distančního vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„I když mi vyhovuje více času na předměty, které mě baví, tak bych raději zůstal u školní výuky. Čekají mě přijímací zkoušky na jinou školu, potřeboval bych přípravu i z předmětů, které nyní nemáme. Zároveň mi chybí školní režim a sociální kontakt. Rád bych se znovu setkal s lidmi z ročníku ve známém prostředí, než přijdu do nové skupiny.“

4.3.4 Dcera Barbora

1. Ohodnoťte distanční vzdělávání v době nouzového stavu. Jakou byste dali známku?

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Učíme se úplně odlišné věci než ve škole. Jde o přístup každého učitele, ale velice často mají potíže s připojením. Dlouho čekáme, než se všichni sejdeme a samotná výuka započne. Stává se, že během hodin se všichni nedostaneme ke slovu, kvůli tomu je někdy náročné nové učivo přes počítač pochopit. Musím se potom obracet na mámu, aby mi některá témata vysvětlila.“

3. Co vám na vzdělávání na dálku vyhovuje a co byste změnili?

„Nejvíc si užívám pozdního vstávání. Na druhou stranu mi vadí, že máme jen zlomek předmětů z rozvrhu. Omezili nám výuku jen na nejvíc důležité předměty. Určitě lépe chápu výklad, když jsem ve škole. Můžu se i hned zeptat, když něčemu nerozumím. Takhle z domova musím psát učitelům zprávu a těžko jim vysvětlovat, co jsem nepochopila. Pokud bych se nepřipravovala na zkoušky na gymnázium, tak bych se nejspíš doma ukousala nudou.“

4. Jakou vzdělávací platformu používáte při výuce na dálku? Jak se s ní pracuje?

„Já se připojuji přes Google Meet, který mi vyhovuje. Víím, že existují i jiné platformy, které se mi na pohled líbí víc, ale s tou naší se mi pracuje dobře. Bylo jednoduché se s ní naučit. Na všechny online hodiny nám chodí pozvánky do téhle aplikace. Úkoly a testy dostáváme do aplikace Bakaláři, kam nám někdy paní učitelka posílá i videa pro zrušené výchovy k domácímu vyzkoušení. V Bakalářích se dobře orientuje, najdu tam vše, co potřebuji.“

5. Pokračovali byste ve formě distančního vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Hned bych se vrátila zpátky do školy. Na online výuce pro mě výrazně převažují negativa. Trvá dlouho, než se s námi učitelka spojí, to způsobí, že o učivo ztratím zájem ještě předem začátkem výkladu. Taky mi vadí, když si někdo ze spolužáků zapomene vypnout mikrofon, což by se ve škole nestalo a nemuseli bychom to během hodiny řešit. Většina spolužáků si není ochotná zapnout kamery, tak ani během online výuky všechny nevidím. Zdržujeme se tím a musíme vydržet až si kameru alespoň polovina zapne, abychom mohli pokračovat. Především mi chybí výklad od učitelů bez rušivých elementů a všechny předměty, máme toho teď opravdu málo. Chtěla bych se rovněž vidět s kamarády ve třídě jako dřív.“

4.4 Rodina č. 4

V rodině Aleny a Dana jsou dvě děti, mladšímu syn Ondra je patnáctiletý a chodí do 8. třídy základní školy, druhému synovi Viktorovi je 19 let a navštěvuje poslední ročník na osmiletém gymnáziu. Matka je povoláním učitelkou angličtiny pro druhý stupeň základní školy, proto má s distanční výukou vlastní zkušenosti, neboť sama vyučuje na dálku. Otec se nyní nachází v těžké situaci, neboť v důsledku uzavření poboček, přes které obchoduje má minimum práce a často bývá doma, na což není příliš zvyklý. V domácnosti je dostatek technologií pro distanční výuku obou chlapců. Vzhledem k věku dětí u učení rodiče skoro neasistují. Jen v případě, že si synové neumí s něčím poradit.

4.4.1 Rodič Alena

1. Ohodnoťte spokojenost s distanční výukou v době nouzového stavu, přičemž 1 je výborně a 5 je nedostatečně.

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„U Ondry se z mého pohledu jedná o nepřípravenost školy. Do toho nezahrnuji jednotlivé učitele, protože tam se přístupy k výuce velmi různí. Obecně tím myslím, že nejsou schopní u žáků ověřovat vědomosti. Vedení je zastaralé, nemají žádnou platformu, z které by rodič zjistil, jaké dostává dítě známky. Viktorova škola mé hodnocení kompenzuje. Podle mého hlediska gymnázium od začátku funguje poměrně dobře.“

3. Co vaše děti motivuje k učení během distanční výuky?

„V případě staršího syna to nemohu zcela zhodnotit, protože je dospělý a nechávám ho, aby se vzdělával ve své režii. Ovšem u Ondry určitě já z pozice matky a také si je sám vědom, že musí. Uznávám heslo, které říká: Za učení žáka je zodpovědný žák, ale zároveň vaše dítě vaše zodpovědnost. Z toho důvodu tvrdím, že jsem u mladšího syna motorem, který ho pohání k aktivitě. Jelikož jsem zjistila, jak je to u distanční formy důležité a potřebné.“

4. Pokud jste zaznamenali ve formě distančního vzdělávání nedostatky, zkuste navrhnout, jak by se daly odstranit.

„Teď budu mluvit jako rodič, který má učitelskou profesi. Pro mě je nesmírně důležité, aby bylo u distanční výuky dítě zapojené do hodiny. Ať už interaktivním cvičením či kliknutím na online aktivitu, kterou žáci plní během výuky a učitel má okamžitou kontrolu pomocí různých dostupných aplikací, že všichni pracují. To se mi u studentů osvědčilo jako efektivní metoda. Tímhle způsobem Ondrovy hodiny vedené nejsou, většinou jen pasivně poslouchá výklad, který často nepochopí. Rozhodně je zapotřebí získat pozornost žáků přímou aktivitou, zapojit a aktivizovat je v rámci hodin určitou zábavnou formou. Což znamená, že všichni účastníci musí vyvinout úsilí a vykonávat činnost, nejen sedět a poslouchat. Důležitou složkou je kontrola ze strany učitele, protože při pouhém zadání není jisté, jestli žák úkol opravdu plní. Proto je vhodné žákům během hodin poslat odkaz, ať už na hru nebo cvičení, které se promítá i na počítač učitele, tak rovnou vidí, jak děti při řešení postupují. Některé kvízy umí výsledky okamžitě vygenerovat. Učitel musí s technikou umět zacházet a neustále hledat nové způsoby, jak výuku obohatit.“

5. Porovnejte distanční výuku vašich dětí na jaře loňského roku a nyní. Změnila se výuka?

„Posun od loňského roku je značný. I učitelé, kteří se minulý rok v online prostředí neuměli pohybovat už nyní nějakým způsobem fungují. Distanční výuka se během roku rozběhla, začalo se vyučovat více hodin z rozvrhu. Posun nastal i u Ondrových učitelů a ředitele školy, který jim občas dělá pokusy online, což minulý rok vůbec neprobíhalo.“

6. Pokračovali byste ve formě výše zmíněného vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Rozhodně jsem pro návrat všech dětí do škol. Jako učitelé se znovu dívejme dětem do očí a sledujme, jak pracují v klasickém prostředí, kam patří. Vyžadují, aby moji žáci měli během hodin zapnutou kameru, ale u mých synů to učitelé běžně neřeší. Potřebuji děti vidět, to je naprosto nezbytné při distanční výuce, z očí mohu poznat, zda výklad chápou či nikoliv.“

Samozřejmě bych velice uvítala, kdybych se mohla se studenty znovu vidat ve třídě. Online výuka za mě nikdy tu školní nenahradí.“

4.4.2 Rodič Dan

1. Ohodnoťte spokojenost s distanční výukou v době nouzového stavu, přičemž 1 je výborně a 5 je nedostatečně.

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Líbí se mi, že než dojde k samotné výuce, tak se děti jako kolektiv propojí, nejenom ti, kteří se spolu baví ve třídě, ale všichni a společně si něco vypráví a vyměňují pocity. To vnímám jako alespoň minimální zachování sociální kontaktu. Z pár vypozerovaných hodin Ondry vidím hlavní problém v nedostatečném zapojení žáků do výuky. Naopak přesunutí úkolů a práce vyloženě na ně, primárně mi chybí více času na vysvětlení probírané látky. Zdá se mi, že se důraz přesunul na samostatnost a samostudium dětí, což neříkám, že je z podstaty zcela špatně. Ovšem absencí hlubšího procvičení poztrácí spoustu vědomostí. Postrádají pořádné vysvětlení, zopakování, nepomáhá ani neuspokojivá komunikace. Druhý problém je v objemu učiva, kterého probírají výrazně méně. Kdyby děti byly klasicky ve škole, tak výukou stráví mnohem více času. U této formy jde hlavně o přesunutí pozornosti na domácí úkoly, což je za mě špatně.“

3. Co vaše děti motivuje k učení během distanční výuky?

„Pochytil toho v rámci omezené možnosti výuky, co nejvíce, aby při samostatné práci nebyli kluci úplně ztraceni nebo se nemuseli tolik snažit učivo dohnat sami. To bych řekl, že je jediná jejich aktuální motivace.“

4. Pokud jste zaznamenali ve formě distančního vzdělávání nedostatky, zkuste navrhnout, jak by se daly odstranit.

„Na Ondrových reakcích vidím, že mu není věnováno tolik času zaujetím dané látky. Poté následuje jen strohý výklad bez prezentací ani větší interakce se žáky. Vyučování by se mělo připravovat poutavě, zajímavě s různými obměnami přednesu. Často negativně hodnotím hodiny cizího jazyka. Syn má druhý jazyk v osmé třídě teprve první rok a prezenční výuku měl asi dvakrát. Nyní jsou tyto hodiny vedeny jako kdyby už měl osvojené základy. V tomhle konkrétním případě mám pocit, že školství není na výuku cizích jazyků online vůbec připraveno, ani po uplynulém roce. Co se týče staršího syna, tak tam nejsem schopen posoudit, neboť jeho výuku vůbec nesleduji. O tu se stará on sám vzhledem k jeho dospělému věku.“

5. Porovnejte distanční výuku vašich dětí na jaře loňského roku a nyní. Změnila se výuka?

„Už se podle mě zkracuje počáteční chaos ve smyslu řešení, kdo je k výuce připojený, kdo má zapnutou kameru, to se téměř vyladilo. Mám dojem, že se s novou formou výuky sžili, jak učitelé, tak i žáci. Již se distanční výuka stala určitou samozřejmostí a součástí běžné rutiny. Nemyslím si, že je to z dlouhodobého hlediska správně.“

6. Pokračovali byste ve formě výše zmíněného vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Rozhodně chci okamžitý návrat všech dětí do škol. Učitelé naučí žáky mnohem více při osvědčené prezenční výuce. Chtěl bych zmínit obrovské selhání ministerstva školství, které by se mělo zasazovat o obnovení školní výuky, i kdyby za upravených podmínek, například po menších skupinách.“

4.4.3 Syn Viktor

1. Ohodnoťte distanční vzdělávání v době nouzového stavu. Jakou byste dali známku?

1   -   2   -   3   -   4   -   5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Stále jsem v kontaktu s učiteli, můžu je kdykoliv požádat o vysvětlení, mohou mi cokoliv sdílet nebo ukázat a u toho se mohu učit sám. Na druhou stranu pociťuji velké potíže se soustředěním, bývá velmi unavující sedět hodiny u počítače, není to jako kdybych se vzdělával ve škole. Zároveň mám na gymnáziu kamarády, s kterými se můžu během přestávek odreagovat. Chybí mi tělesná výchova a pohyb, který mi pomáhá vykompenzovat sezení v lavici. Vnímám častější vyčerpání, klesá motivace a je čím dál tím náročnější se na hodiny koncentrovat. Potýkáme se často s technickými problémy a málo kdo si během hodin zapne kameru.“

3. Co vám na vzdělávání na dálku vyhovuje a co byste změnili?

„Vyhovuje mi časová nezávislost, že nemusím nikam dojíždět. Mohu si lépe rozvrhnout plnění úkolů, mohu trávit více času doma a učit se, i když to preferuji ve škole. Určitě bych uvítal, kdybychom si museli povinně zapínat kamery, věřím, že bychom k hodinám měli úplně odlišný přístup. Takhle u nás v ročníku hluboce klesá výkonnost a aktivita. Také se dost polevilo při výuce jazyků, byli jsme zvyklí odpovídat a mluvit, ale to na dálku to nefunguje a obvykle se dostane ke slovu jen někdo. Musím ale uznat, že se to pomalu začíná zlepšovat a učitelé se nás snaží rozdělovat do oddělených online místností v menším počtu, abychom měli všichni možnost vyjádřit se k tématu.“

4. Jakou vzdělávací platformu používáte při výuce na dálku? Jak se s ní pracuje?

„Na videohovory používáme MS Teams a pro zadávání jednotlivých úkolů pracujeme s aplikací Outlook, kde vidíme kalendář s požadovanými úlohami k odevzdání. Pracuje se mi s nimi dobře, můžeme do aplikací nahrávat soubory, nesetkávám se s komplikacemi ohledně připojení.“

5. Pokračovali byste ve formě distančního vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Ve škole jsem mnohem produktivnější než v domácím prostředí, které k výkonu nepobízí. Chybí mi školní režim, dokážu se ve škole lépe soustředit a už bych rád viděl přátele. Také mi schází povzbuzování a soutěživost v kolektivu.“

4.4.4 Syn Ondra

1. Ohodnot'te distanční vzdělávání v době nouzového stavu. Jakou byste dali známku?

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Máme méně hodin, než bychom měli ve škole. Špatně se mi učí, většinu spolužáků během výuky nevidím, protože si nezapínají kamery. Vyučování mě baví víc ve škole, takhle ani často nechápu, co se během hodin probírá. Dostáváme také málo cvičení k procvičení.“

3. Co vám na vzdělávání na dálku vyhovuje a co byste změnili?

„Vyhovuje mi pozdější vstávání, ale chybí mi cesty do školy se spolužáky. Potřeboval bych, aby se nové učivo probíralo pomaleji a delší dobu. Nedostáváme dostatek studijních podkladů k vlastnímu učení. Musím často chodit za mámou a prosit o vysvětlení. Určitě je lepší, když vidím výklad na tabuli, tím si nové informace lépe zapamatuji. Uvítal bych více prezentací během online hodin.“

4. Jakou vzdělávací platformu používáte při výuce na dálku? Jak se s ní pracuje?

„Přes Google Meet se připojujeme k hodinám. V Google Classroom mám kalendář, kde přehledně vidím, v který den a čas budu mít vyučování. Do stejné aplikace dostáváme i úkoly a vypracované je nahráváme zpět. Všechny své úkoly si mohu zobrazit na jedné stránce. Používání je snadné, aplikace má všechny potřebné funkce.“

5. Pokračovali byste ve formě distančního vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Hned bych se vrátil do školy, lépe rozumím výkladu od učitelů. Více se toho naučíme a můžu se vidět s kamarády.“

4.5 Rodina č. 5

Rodiče Tereza a Kamil mají dvě děti, které obě navštěvují 1. stupeň základní školy. Mladší sedmiletý Edmond chodí do 1. třídy a o rok starší Elen navštěvuje 2. třídu. Veškerá pomoc dětem s výukou náleží matce. Oba rodiče během nouzového stavu pracují, Tereza ovšem plní pracovní povinnosti z domova, proto je pro ni často obtížné skloubit vlastní videokonference s péčí o děti. Každý pracovní den si musí pečlivě rozvrhnout, aby zvládla pracovní zátěž, a přesto se mohla věnovat dětem. Z toho důvodu si upravila i pracovní dobu, začíná již o hodinu dříve. V domácnosti po zavedení distanční výuky nebyl dostatek technologií, tak matka obstarala notebook z práce, aby se mladší Edmond mohl k hodinám připojovat. Většinou má totiž výuku ve stejný čas jako jeho sestra.

4.5.1 Rodič Tereza

1. Ohodnoťte spokojenost s distanční výukou v době nouzového stavu, přičemž 1 je výborně a 5 je nedostatečně.

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Není pro mě jednoduché se s dětmi učit a zároveň zvládnout svou práci, která mi zabere minimálně polovinu dne. Na syna musím skoro nepřetržitě dohlížet, ani jedno z mých dětí se neumí připojit samo. Mé děti se nedokážou samy připojit či najít a odevzdat úkoly bez mé pomoci. Musím jim u všech těchto úkonů asistovat a samotné úkoly s nimi vypracovat. Edmond se učí psát, navíc má dominantní levou ruku, což je pro mě velice náročné. Bojuji s tím, že přesně nevím, jak ho mám učit. Starší Elen už je samostatnější, i přesto za mnou chodí s úkoly a potřebuje učivo vysvětlit. Některé požadované úkoly mi přijdou nesmyslné, například Elen si má vést tzv. týdenní zážitkovník a psát si, co neobvyklého během týdne zažila, tím spíše jí chybí běžné aktivity, které před touto zvláštní situací mohla dělat. Na druhou stranu jsem ráda, že obě děti mají jen dvě vyučovací hodiny denně, protože si myslím, že objem úkolů už je takhle veliký. Kolikrát vidím, že se mnou už nechtějí spolupracovat a jsou unavení. To se ve škole nestávalo, neboť chodily ve družině na procházky nebo měly po

vyučování kroužky a mohly se odreagovat. Takhle po ranních online hodinách musíme úkoly a učení rozvrhnout i do odpoledne, jelikož se musím připojovat k videokonferencím do práce.“

3. Co vaše děti motivuje k učení během distanční výuky?

„Zavedla jsem pro děti hodnotící systém. Vytvořila jsem každému magnetickou tabuli s úsměvy a poháry, kde hodnotím splněné úkoly, jak se učily a chovaly během dne. Každý večer jim uděluji odměny v podobě pozitivních a veselých magnetů. Pokud s jejich výkony nebo vystupováním nejsem spokojena, tak magnet nedostanou. Avšak až nasbírají patnáct magnetů, tak je čeká překvapení ve formě hračky. Oba se snaží, ovšem mladšího Edmonda musím k aktivitě chvílemi nutit.“

4. Pokud jste zaznamenali ve formě distančního vzdělávání nedostatky, zkuste navrhnout, jak by se daly odstranit.

„Největší mínus spatřuji v komunikaci s tak malými dětmi. Veškeré technické záležitosti za ně musím řešit já. Neustále přepínám mezi třemi Google účty a někdy trvá i necelou hodinu, než všechny úkoly nafotím a za děti odevzdám, společně s komentářem o průběhu naší spolupráce a procesu vypracování. Myslím, že by se to dalo částečně odstranit pořízením mobilu pro mou dceru, která by si tak mohla řešení úkolů fotit sama, poté vypracovaná cvičení nahrávat do systému a psát komentáře, jak se jí povinnosti plnily. Nicméně mám pocit, že je na používání mobilu ještě dostatek času. Další nedostatek vidím s vysvětlováním nových jevů a mou neoborností při domácím učení. Hlavně syn mě nevnímá jako učitelskou autoritu, nemá zažité návyky ze školy a mnohdy nevím, jakým stylem se s ním učit. Nejlepším řešením by byl návrat zpět do lavice, aby se naučil, jak to ve škole funguje.“

5. Porovnejte distanční výuku vašich dětí na jaře loňského roku a nyní. Změnila se výuka?

„Zde mohu výuku porovnat jen u Elen, neboť syn chodil minulý rok do mateřské školy. Za mě se dcera stala během roku samostatnější a zvládá si už některé úkoly plnit i bez mé pomoci. Nyní už nedostáváme úkoly z hudební a výtvarné úkoly, které byly poměrně náročné na splnění. Obecně dostávala na vypracování mnohem méně času, což se postupně srovnalo. Sama jsem loni byla daleko více ve stresu, bylo obtížné přejít na odlišný domácí režim a ze začátku neustále přicházely zprávy od učitelky ohledně úkolů a jejich odevzdání. Stávalo se, že jsem kvůli práci odevzdala úkoly o hodinu později a hned jsem dostala oznámení o strhnutí bodů za pozdní doručení, to se nyní už naštěstí neděje.“

6. Pokračovali byste ve formě výše zmíněného vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Určitě bych poslala své děti hned do škol. Bezpochyby je pro ně důležitý sociální kontakt. Trpělivost a práci učitelů doma nemohu nahradit. Učitelé umí učivo nesporně vysvětlit lépe. Obzvláště při učení psacího písma, na které jsou různé výukové techniky a způsoby, které já neovládám. Tudiž někdy nevím, jestli nevysvětluji něco špatně a musím telefonicky tyto problémy konzultovat s vyučujícími na dálku.“

4.5.2 Rodič Kamil

1. Ohodnoťte spokojenost s distanční výukou v době nouzového stavu, přičemž 1 je výborně a 5 je nedostatečně.

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Myslím, že se toho nenaučí zdaleka tolik jako při školní výuce. Nedostávají dostatek prostoru k procvičení probrané látky, chybí práce ve skupině a možnost se více vyjádřit. Distanční výuku vidím jen jako nouzové řešení, ale z mého pohledu je to nedostačující alternativa.“

3. Co vaše děti motivuje k učení během distanční výuky?

„Vidím to pouze jako vnímání určité povinnosti. Myslím, že to čistě chápou jako dočasnou náhradu školy, a proto se snaží alespoň touto formou něco dozvědět.“

4. Pokud jste zaznamenali ve formě distančního vzdělávání nedostatky, zkuste navrhnout, jak by se daly odstranit.

„Nemyslím si, že je distanční výuka aplikovatelná na tak malé děti jako máme my. Možná může být efektivní pro dospělejší studenty, třeba jako volitelná forma studia na vysoké škole. Rozhodně ne pro sedmi a osmileté jedince, kteří sotva poznali školní prostředí. Obzvláště žáci na první stupni potřebují vedení a podporu při učení.“

5. Porovnejte distanční výuku vašich dětí na jaře loňského roku a nyní. Změnila se výuka?

„Za ten uplynulý rok si děti na tuto podobu výuky už docela zvykly. Učitelé lépe ovládají systém a ustálil se rozvrh online hodin. Ovšem začíná se na dětech projevovat větší únava, ztráta zájmu a motivace. Velmi jim chybí osobní kontakt s jinými dětmi.“

6. Pokračovali byste ve formě výše zmíněného vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Samozřejmě bych zůstal u školní výuky. Distanční forma není vhodná pro malé děti. Potřebují se vidat se spolužáky a učiteli. Domácí prostředí není k výuce vhodně přizpůsobené. Děti navíc nemají přehled o běžné organizaci školního roku, kdy se do školy chodí a kdy jsou prázdniny.“

4.5.3 Dcera Elen

1. Ohodnot'te distanční vzdělávání v době nouzového stavu. Jakou byste dali známku?

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Občas dostanu moc úkolů, potom to těžko zvládám vyplnit. Neumím hotové úkoly odevzdat. S tím ve škole problém nemám. Není to úplně nejhorší, ale ani nejlepší. V podstatě se takto nedá úplně dobře učit, i když jsem ráda, že je doma maminka a může mi poradit.“

3. Co vám na vzdělávání na dálku vyhovuje a co byste změnili?

„Vyhovuje mi, že nemusím tak brzo vstávat a můžu obědvat doma. Vadí mi, že nevidím svoje kamarády. Neumím dobře zacházet s počítačem a nedokážu sama odevzdávat úkoly. Taky mi je líto, že se občas nedostanu ke slovu a máme jen dvě hodiny denně. Radši bych měla všechny předměty a učila se normálně ve škole. Doma to není ono, potřebovala bych více procvičování.“

4. Jakou vzdělávací platformu používáte při výuce na dálku? Jak se s ní pracuje?

„Minulý rok jsem měla hodiny přes aplikaci Zoom. Teď se připojuji přes Google Meet, což mi připadá lepší. Lépe se ovládá a je barevnější s většími písmeny. Stává se, že někomu vypadne signál, zamrzne obrazovka nebo nefunguje mikrofon. Dokonce se občas zvládnou připojit i sama bez pomoci.“

5. Pokračovali byste ve formě distančního vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Chci se hned vrátit do školy, nebaví mě každý den čekat, než se všichni připojíme. Ve škole se lépe soustředím, učení je uspořádané a více se procvičuje. Schází mi kamarádky ze třídy, s kterými jsem se už dlouho neviděla.“

4.5.4 Syn Edmond

1. Ohodnot'te distanční vzdělávání v době nouzového stavu. Jakou byste dali známku?

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Doma se mi to líbí. Jsem rád, že mám jen dvě hodiny každý den. Úplně to stačí, protože se s maminkou stejně dlouho učím.“

3. Co vám na vzdělávání na dálku vyhovuje a co byste změnili?

Edmondovi nevyhovuje velký objem úkolů, které nerad plní. I přestože ho maminka musí do učení nutit a občas zvýší hlas je v domácím prostředí raději než ve škole. Někdy je citlivější, když ho paní učitelka během hodiny nevyvolá. Uvítal by, kdyby dostal více prostoru k vyjádření. Naopak si pochvaluje, že se nemusí převlékat do nepohodlného oblečení.

4. Jakou vzdělávací platformu používáte při výuce na dálku? Jak se s ní pracuje?

„Nemusím se o nic starat, maminka mě vždy k výuce připojí. Hodiny mám přes Google Meet. Pracuje se mi s ním dobře, protože mám vše předem nastavené. Jediné, co ovládám je mikrofon, který si během hodiny zapínám a vypínám podle toho, jestli zrovna odpovídám nebo ne.“

5. Pokračovali byste ve formě distančního vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Chtěl bych, aby to takto pokračovalo, protože můžu být doma s rodinou a nemusím sedět ve škole. Radši se budu učit s maminkou.“

4.6 Rodina č. 6

Rodiče Gabriela a Michal mají dvě dcery. Mladší dcera Marie chodí do 9. třídy základní školy, nyní se věnuje přípravě na přijímací zkoušky na střední školu pedagogickou. Starší dcera Rozálie dokončuje závěrečný ročník na vysoké škole, také se připravuje na navazující studium. Otec chodí do zaměstnání bez omezení, pracuje ve stavebnictví. Zatímco Gabriela pracuje jako učitelka v mateřské školce, která je dočasně uzavřena z důvodu vládních nařízení. Z domova posílá dětem úkoly a tvoření k vypracování s jejich rodiči. První týden pro ni nebyl snadný, musela se rychle adaptovat na vzniklou situaci ve vzdělávání. Navíc sama pokračuje ve studiu v kombinované formě na vysoké škole. Zůstává tak s dcerami doma. Žádné potíže se zajištěním počítačů v jejich domácnosti nevznikly.

4.6.1 Rodič Gabriela

1. Ohodnoťte spokojenost s distanční výukou v době nouzového stavu, přičemž 1 je výborně a 5 je nedostatečně.

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Prezenční výuka má pro děti nevyčíslitelné výhody. V době distanční výuky je velmi nízká kontrola nad tím, čemu děti rozumí. Má mladší dcera má pouze tři online hodiny denně, což je oproti klasickému režimu opravdu málo. Na druhou stranu musím vzít v potaz technické podmínky vyučujících a strádající psychohygienu při dlouhém dívání se do monitoru. V tomto ohledu to má své opodstatnění, ale penzum učení, které si školy nárokují je málo. Témata jsou okleštěná na minimum, většinu informací si musí dcery vyhledat samy. Jako prací zaneprázdněný rodič nemám u mladší dcery přehled o náročnosti úkolů a požadavcích ze strany školy. Ze začátku jsem až po delší době zjistila, že něco neodevzdala nebo vypracovala jiným způsobem, než měla. Klade se až přehnaný důraz na samostatnost a samostudium dětí, což je pro ně mnohdy velice náročné. Není to snadné ani pro starší studenty.

3. Co vaše děti motivuje k učení během distanční výuky?

„Především bych motivaci přisoudila rodičovským nárokům. Vzhledem k tomu, že sama učím, tak požaduji aktivitu a povzbuzuji k učení. Mluvím s nimi o své ideální představě a požaduji výsledky. Dále bych řekla, že jde o přístup každého z vyučujících. Víím o velkém zájmu mé dcery při hodinách českého jazyka, protože je výuka poutavá a rozmanitá. Učitel již staví na tom, co si vybudoval při prezenční výuce a jeho způsob je velmi efektivní. Ti, kteří neměli výuku tak kvalitní nyní sklízí nezájem a apatii studentů u svých hodin. Stojím si za tím, že by motivace měla přicházet v první řadě z rodiny.“

4. Pokud jste zaznamenali ve formě distančního vzdělávání nedostatky, zkuste navrhnout, jak by se daly odstranit.

„Trvalo dlouho, než se u Marie zavedla elektronická žákovská kniha. To se již změnilo, ovšem žáci do ní nemají povolený přístup. Byla jsem po obdržení přístupového kódu upozorněna, že ho nemám poskytovat své dceři. Ona svůj vlastní nemá. Neví, jaké známky dostává a byla velice překvapena, když jsem jí sdělila, jaké dostává známky. Dokonce ani neobdrží informaci, že je určitý úkol klasifikován. Zcela chybí zpětná vazba a příliš nefunguje komunikace ze strany učitelů. Žák by měl mít přístup ke svému hodnocení. Též si myslím, že by se mělo on-line vyučovat více předmětů i kvůli přípravě většiny dětí na střední školu. V tomto pubertálním věku není ještě dítě schopno vyhledat si většinu látky samo. V případě starší dcery

postrádám alternativu k praktickým hodinám, které by měla mít v laboratoři. Uvítala bych i způsob rozdělení ročníku do menších skupin, aby mohla na praxi docházet.“

5. Porovnejte distanční výuku vašich dětí na jaře loňského roku a nyní. Změnila se výuka?

„Vidím velký posun ve snaze školy sjednotit výuku. Na základní škole se vyučované předměty vykládají pod jednou platformou, úkoly se vždy zadávají a odevzdávají stejným způsobem ve všech předmětech. Na jaře loňského roku probíhala pouze off-line výuka. Byly jim zadávány úkoly a žáci je zpětně plnili. Nyní se k tomu přidala výuka tří on-line hodin každý den. Rozálie má většinu přednášek distanční formou již od začátku. Ačkoliv na každou přednášku a seminář se musí připojit přes jinou platformu, to se za celou dobu uzavření univerzity nezměnilo.“

6. Pokračovali byste ve formě výše zmíněného vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Jednoznačně jsem za návrat mladší dcery ke klasické školní výuce. Nutně potřebuje kontakt se spolužáky a plnohodnotný výklad ve všech předmětech. Pokud bych měla rozhodnout v případě starší dcery, tak si myslím, že jsou některé distanční aktivity výhodou, především u naukových předmětů, které nemají praktický ráz. Určité čistě teoretické předměty by eventuálně mohly být zachovány distančně. Avšak i u ní vidím velkou absenci sociálních aspektu a praktická výuka je nepostradatelná.“

4.6.2 Rodič Michal

1. Ohodnoťte spokojenost s distanční výukou v době nouzového stavu, přičemž 1 je výborně a 5 je nedostatečně.

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Jsem rád, že je o děti alespoň touto formou postaráno. Mají stále určitou povinnost a režim v téhle neobvyklé době, což je zásadní. Určitě by mohlo být on-line výuka realizována ve větším měřítku. Některé hodiny vůbec nemají a jen z předmětů dostávají úkoly, za mě je to v tomto ohledu nedostatečné. Distanční výuka pomocí technologií není srovnatelná s tou prezenční. Digitalizace stále není na takové úrovni, aby mohla zcela nahradit klasické vyučování.“

3. Co vaše děti motivuje k učení během distanční výuky?

„Za mě je to hlavně zodpovědný a důsledný přístup mé ženy učitelky. Nicméně dcery jsou ctižádostivé a projevují zájem o vzdělání samy od sebe.“

4. Pokud jste zaznamenali ve formě distančního vzdělávání nedostatky, zkuste navrhnout, jak by se daly odstranit.

„Děti nemohou plně pracovat, tak jak by měly. Je nad nimi jen minimální kontrola ze strany učitelů. Technologie přináší mnoho rozptýlení během hodin, často se žáci plně nevěnují výkladu a odvádí pozornost jinam. Většinou jsou nesoustředění a nevtázeni do probíraného tématu. Výrazně klesá aktivita a zapojení žáků do debaty. V rámci on-line prostředí se ne vždy povede všechny během hodiny vyvolat a vyslechnout. Učitel si na dálku nezvládne sjednat takový pořádek a obhájit svou autoritu jako při školní výuce. Vše zmíněné by se dalo částečně odstranit návratem do škol či změnou přístupu učitelů. Začlenil bych více interaktivních cvičení a diskusí se žáky během hodin.“

5. Porovnejte distanční výuku vašich dětí na jaře loňského roku a nyní. Změnila se výuka?

„Myslím si, že k určité změně došlo. Vyučující už jsou digitálně zdatnější a postupně se s technologiemi naučili pracovat. S připojením se neobjevují takové komplikace jako v minulém roce, také žáci si už na distanční formu poměrně zvykli.“

6. Pokračovali byste ve formě výše zmíněného vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Školní výuka je nenahraditelná. Žáci se ve škole více snaží, navzájem se podporují a motivují k lepším výkonům, to na dálku nejde. Distanční výuka by mohla být zachována jako možnost doplnění znalostí pro děti po úrazu nebo při dlouhé absenci kvůli závažným důvodům.“

4.6.3 Dcera Rozálie

1. Ohodnoťte distanční vzdělávání v době nouzového stavu. Jakou byste dali známku?

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Studuji obor, který je převážně praktický. Praxe v laboratořích a terénní cvičení se nyní nerealizuje a tím přicházím o rozvíjení dovedností, které jsou pro budoucí kariéru nezbytné. Žádná alternativní náhrada prováděná distančním způsobem zatím neexistuje, tudíž postrádám gró studovaného oboru. Již přes rok jsem neměla laboratorní výuku, nehlásila jsem se na biologii kvůli tomu, abych se připojovala na přednášky z domova. Chybí mi univerzitní

prostředí, kontakt s ostatními studenty a vyučujícími. Začíná se u mě projevovat frustrace a velké vyčerpání.“

3. Co vám na vzdělávání na dálku vyhovuje a co byste změnili?

„Jedinou výhodou je možnost znovu si přehrát nahrané přednášky u vybraných předmětů. Většina nahrávek je k dispozici dlouhodobě, mohu si tak zpětně doplnit poznámky. Bohužel většina vyučujících používá záznamy z minulého roku namísto nových přednášek. Obor je poměrně dynamický a během roku se vydávají nové výzkumy, staré přednášky vyučující jen doplňují o odkazy v poznámkách. Schází mi otevřené debaty na různá témata, větší aktivita ze strany lektorů a dodatkové materiály. Musím si většinu látky vyhledat na internetu sama a posoudit, zda jsou zdroje relevantní či nikoliv. Vzdělávání na dálku mi nevyhovuje, čistě pasivně poslouchám výklad bez jakéhokoliv zapojení nebo osobního přispění. Někteří z našich vysokoškolských pedagogů ani distančně nevyučují, jen posílají zpracované prezentace k vytvoření vlastních poznámek. Ocenila bych intenzivnější interakci a alespoň zavést přednášky ze všech teoretických předmětů.“

4. Jakou vzdělávací platformu používáte při výuce na dálku? Jak se s ní pracuje?

„Jednotliví vyučující používají ke komunikaci a výuce různé platformy. K připojování používám Google Meet, MS Teams nebo aplikaci Zoom. Do každé platformy se připojuje jiným způsobem. U některých je nutné počkat na přijetí od profesora a čekat v předsáli přesně na čas, některé dovolují připojení během přednášky. Velmi se to liší, chvíli mi trvalo, než jsem se v chaotickém režimu zorientovala. Stále přepínám z jedné platformy na druhou a občas tápu, která platforma náleží konkrétní přednášce nebo prezentaci. Uvítala bych používání jedné centrální aplikace pro všechny vyučované předměty.“

5. Pokračovali byste ve formě distančního vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Distanční formou lze uskutečnit jen zlomek výhradně teoretických předmětů. I tak zcela nenahradí klasičtější výuku. Většina předmětů je na bázi vlastního vyzkoušení a práce s různými pomůckami, což na dálku nefunguje. Za mě jednoznačně vítězí prezenční forma.“

4.6.4 Dcera Marie

1. Ohodnoťte distanční vzdělávání v době nouzového stavu. Jakou byste dali známku?

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Chybí mi kontakt se spolužáky a okamžitá zpětná vazba od učitelů, na kterou jsem byla zvyklá. Vyučování není tak záživné jako ve škole. Do jisté míry se stále dozvídám nové poznatky, ale zdaleka se tolik neučíme. Představovala bych si výuku u všech předmětů, nejenom u pár vybraných. Z ostatních dostávám jen úkoly k vypracování. Příprava na střední školu je podle mého názoru nedostatečná.“

3. Co vám na vzdělávání na dálku vyhovuje a co byste změnili?

„Jedná se jen o maličkosti. Vyhovuje mi pozdější vstávání a domácí prostředí v tom smyslu, že se nemusím každý den strojit a příliš upravovat. Jak jsem již zmínila, přidala bych co nejvíce vyučovaných předmětů. Postrádám například hodiny občanské výchovy, které mě ve škole vždy bavily. Probírala se zajímavá a důležitá témata pro běžný život, nyní dostávám pouze krátké dokumenty, které mám opsat do sešitu. Také bych si přála, abychom si všichni během hodin zapínali kamery, učitelé se lépe vykládá, když nás vidí. Takhle nemá ponětí, zda za monitorem opravdu sedíme.“

4. Jakou vzdělávací platformu používáte při výuce na dálku? Jak se s ní pracuje?

„K hodinám se připojujeme pomocí Google Meet. Platforma je graficky pěkně zpracovaná a jednoduše se ovládá. Do Google Classroom dostávám a odevzdávám úkoly. Učebna Google je přehledná, též se snadno používá a má hezký vzhled.“

5. Pokračovali byste ve formě distančního vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Ráda bych se vrátila do školy, a to hlavně kvůli přípravě na přijímací zkoušky. Ve škole se probírají všechny předměty a víc se toho naučím. I přes každodenní kontakt s rodinou se cítím osaměle. Nevídám se s vrstevníky, spojím se s nimi jen přes obrazovku, což zkrátka není ono.“

4.7 Rodina č. 7

V posledním případě mluvíme rovněž o čtyřčlenné rodině. Sofie a Matyáš byli dotazováni společně s jejich dvěma dětmi, dcerou Amálií a synem Františkem. Matka zůstává jako opatrovník se synem v domácnosti. Chlapec byla v nízkém věku diagnostikována pervazivní porucha charakteru atypického autismu. Nyní je Františkovi 18 let a navštěvuje střední odborné učiliště, konkrétně učební obor stravovací a ubytovací služby. Otec chodí do práce ve stejném režimu bez omezení. Po přechodu na distanční výuku musel synovi pořídit

vlastní notebook, aby se mohl připojovat k hodinám a plnit zadané úkoly. Dceři Amálii je dvacet dva let, bydlí s rodinou a studuje poslední ročník bakalářského programu. Z domova se připravuje na navazující magisterské studium.

4.7.1 Rodič Sofie

1. Ohodnoťte spokojenost s distanční výukou v době nouzového stavu, přičemž 1 je výborně a 5 je nedostatečně.

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Syn by měl mít denně osm vyučovacích hodin. Jsou dny, kdy má pouze jednu hodinu nebo dokonce vůbec žádné vyučování. Nerozumím tomu, proč se od začátku nenastavil přesný rozvrh pro distanční výuku. Vyučuje se pouze pár předmětů a každý týden v odlišný den a čas. Naprosto Františkovi chybí řád, který nutně potřebuje a byl na něj zvyklý. Učitelka na český jazyk vykládá francouzskou literaturu pouze foneticky, odmítá sdílet jakoukoliv prezentaci nebo poskytovat doplňující materiály. Syn si nestihá psát poznámky a neumí většinu autorů napsat. Nerozumím proč se na daném oboru klade důraz na daná témata, především nyní v distanční podobě. Následně postrádám smysl v hodinách tělesné výchovy na dálku. Pedagog jen posílá žákům ke zhlédnutí videa různých sportovců. Žádné aktivní cvičení po nich nežadá. Často vyučujícím vypadává internetové připojení a zdaleka ne všichni žáci se do hodin zapojí. V neposlední řadě mi vadí naprostá absence praktické výuky. Od září měl František pouze jednu praxi, kterou má mít každý měsíc. Přišel již o sedm praxí. Vedoucí to vyřešil zadáváním receptů k vaření doma. Vždy jim pošle video, kde slavný kuchař vaří určitý pokrm, žáci mají postupovat podle video návodu a připravit si jídlo doma. Většina receptů je velmi složitých, syn jejich přípravu bez mé pomoci nezvládne. V podstatě ho učím vařit já. K dceři bych jen řekla, že je znatelně více ve stresu, chybí jí univerzitní prostředí a fyzický kontakt s vyučujícími.“

3. Co vaše děti motivuje k učení během distanční výuky?

„Amálii jednoznačně pohání vlastní píle a zájem o vzdělání. V případě syna je to komplikovanější, naprosto ztratil motivaci. Není jednoduché ho k učení přitáhnout. Jediné, na čem mu záleží je, aby měl splněné všechny úkoly.“

4. Pokud jste zaznamenali ve formě distančního vzdělávání nedostatky, zkuste navrhnout, jak by se daly odstranit.

„Jistě by pomohlo dát si větší přípravu s distanční výukou a hledat vhodné cesty, jak žáky zaujmout. Zařadit více prezentací a interaktivních cvičení. Jasně nastavit neměnný rozvrh na každý týden a dávat žákům předem vědět, kdy se mají připojit. Zvláště pak zapracovat na výkladu, snažit se děti zapojit a více s nimi komunikovat. Chtít od žáků vlastní vyjádření a názor k tématu. Zamyslet se nad náročností úkolů, volit vhodná zadání relevantní k oboru a ve větší míře poskytovat zpětnou vazbu. Případně by mohlo pomoci omladit kolektiv učitelů, kteří by přicházeli s novými nápady na vylepšení výuky.“

5. Porovnejte distanční výuku vašich dětí na jaře loňského roku a nyní. Změnila se výuka?

„Nevidím vůbec žádný progres. Naopak se nebojím tvrdit, že úroveň výrazně klesla. Syn má dokonce méně hodin, než měl. Minulý rok měl alespoň dvě až tři hodiny denně. Dokonce se teprve v průběhu týdne dozvídá, kdy se ten následující připojí vedoucí praxe a zadá recept k domácímu vypracování. Prvotní záblesky snahy od určitých učitelů již opadly. I přesto, že v jednu dobu bylo možné realizovat praktickou výuku v menších skupinách se synovi nikdo neozval. U dcery také žádné výrazné změny nevnímám, ale na rozdíl od svého bratra má přednášky konstantně podle rozvrhu.“

6. Pokračovali byste ve formě výše zmíněného vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Naprostě se svými dětmi preferujeme prezenční výuku. Odloučení od vrstevníků není přirozené a správné pro jejich zdravý vývoj. Vnímám obrovský pokles nálady u svých dětí. Chybí jim běžné prožitky před a po vyučování, mimo to i zájmové kroužky. Navíc je zásadní udržovat všední řád a program, o který děti přišly. Pozdní vstávání a další důsledky distanční výuky na ně mají devastující vliv.“

4.7.2 Rodič Matyáš

1. Ohodnot'te spokojenost s distanční výukou v době nouzového stavu, přičemž 1 je výborně a 5 je nedostatečně.

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Distanční výuku nevidím zdaleka tak efektivní jako tu prezenční. Přes obrazovku mnoho učitelů nedokáže děti vést a správně motivovat k učení, tak jako ve škole. Výuka na dálku probíhá v minimální měřítku. Většina předmětů se ani nevyučuje. Syn dostává úkoly, které není

schopen sám vypracovat a často jim ani nerozumí. S praktickými úkoly, které dostává místo praxe mu pomáhá manželka a snaží se ho naučit vařit. Dcera má znemožněný přístup do knihoven, tudíž hledá při psaní prací hlavně elektronické zdroje, což není zcela ideální.“

3. Co vaše děti motivuje k učení během distanční výuky?

„U dcery se jedná o souhrn několika faktorů. Motivuje ji především zájem o další studium a touha po nových poznacích. Co se týče syna, tak toho se snažíme motivovat jako rodiče, ale příliš to nezabírá. Není pro něj snadné pochopit, že nemůže docházet do školy, kde se mu líbí a potkává se tam se spolužáky. Doma nemá s kým soutěžit a snažit se být lepší.“

4. Pokud jste zaznamenali ve formě distančního vzdělávání nedostatky, zkuste navrhnout, jak by se daly odstranit.

„Za uplynulý rok distanční výuky by měl být zavedený jasný a ucelený systém. Syn mnohdy ani neví, kdy se má připojit a kdy bude následující vyučování. Každý učitel používá jiný přístup, někteří nevyučují vůbec. Pouze se zadává látka, ze které si má udělat vlastní zápis. Mělo by se významně zapracovat na větším procvičování a pochopení samotného učiva. Zachoval bych klasický školní režim první vyučovací hodiny začínající v osm hodin ráno. Dále naprosto selhalo zajištění techniky ze strany státu. Nikoho nezajímá, zda má žák potřebné technické vybavení k on-line výuce a internetové připojení v domácnosti. Pokud se něco nakáže, musí být zajištěny pomůcky a prostředky k distančnímu vzdělávání.“

5. Porovnejte distanční výuku vašich dětí na jaře loňského roku a nyní. Změnila se výuka?

„Na začátku bylo určité energické nasazení a hledala se řešení, jak situaci zvládnout, ale kvalita již výrazně opadá až skoro mizí. Zdaleka už neprobíhá tolik hodin jako minulý rok. Morálka při výuce hluboce klesla. František je unavený a bez elánu. Dcera z dlouho trvající situace také není nadšená a dochází jí síly.“

6. Pokračovali byste ve formě výše zmíněného vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Rozhodně preferuji školní výuku, jelikož je lety prověřená a děti ji nutně potřebují. Při distanční formě postrádají vytváření sociálních vazeb, ztrácejí výkon a odhodlání. Především syn naléhavě potřebuje zpět školní řád, na který byl zvyklý a kterému rozumí.“

4.7.3 Dcera Amálie

1. Ohodnoťte distanční vzdělávání v době nouzového stavu. Jakou byste dali známku?

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Vnímám velkou absenci osobních setkání na půdě katedry. Od druhého semestru druhého ročníku se všechny zkoušky konaly distanční formou, která dle mého není optimální. Totožně fungují konzultace s vedoucím závěrečné práce. Při kontrole obdržím zpět dokument s poznámkami a nezbývá prostor pro vysvětlení a hlubší pochopení případných chyb. Ve studijním systému jsou stále staré termíny, též harmonogram akademického roku není aktualizovaný. Na stránkách chybí důležité sdělení k přihlašování a kontrole před závěrečnou zkouškou pro jarní termín, kdy mám zkoušky skládat. Již přes rok jsem nebyla přítomna na prezenčních přednáškách, což mi výrazně ovlivňuje sociální život a negativně působí na psychický stav. Při distanční výuce neprobíhají otevřené debaty, není prostor pro dotazy. U některých skupinových zkoušek jsem se téměř nedostala ke slovu. Stává se, že chybně funguje připojení a někdy není vyučujícím rozumět. S větším počtem přihlášených studentů si profesori u výuky nezapínají kamery, aby nerušili připojení, tudíž ani nevidím toho téma vykládá.“

3. Co vám na vzdělávání na dálku vyhovuje a co byste změnili?

„Jediné pozitivum vidím v ušetření času z dojíždění na univerzitu. Mám tím pádem více času na vypracování závěrečné práce a klid na učení. Rozhodně bych uvítala efektivnější informovanost ze strany fakulty. Distanční výuka mi dále nevyhovuje z důvodu toho, že se nemohu vidat s ostatními studenty a společně s nimi pořádat studijní besedy. Přes internet to lze těžko a zdaleka to nemá takový efekt.“

4. Jakou vzdělávací platformu používáte při výuce na dálku? Jak se s ní pracuje?

„Po přechodu na tuto formu se přednášky realizují pomocí aplikace MS Teams, která je přehledná a dobře se s ní pracuje. Nemám platformě co vytknout.“

5. Pokračovali byste ve formě distančního vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Zastávám klasickou prezenční výuku, při které jsem výrazně aktivnější a mohu se zapojit do výkladu. Doma nacházím mnoho rušivých elementů, jež mi brání v plném soustředění.“

4.7.4 Syn František

1. Ohodnoťte distanční vzdělávání v době nouzového stavu. Jakou byste dali známku?

1 - 2 - 3 - 4 - 5

2. Zdůvodněte své tvrzení.

„Nerad sedím u počítače a poslouchám výklad z domova. Během hodin vidím jen pár spolužáků, což mi nestačí. Chtěl bych se s nimi vidat ve škole. Nemáme vůbec žádnou praxi, na kterou jsem rád docházel a vždy jsem se naučil něco nového. Namísto toho nyní dostávám složité recepty, a to jen v sudé týdny. U vaření doma nemám takovou trpělivost. Některé učitelky nám ani nechtějí sdílet obrazovku s prezentací, učivo jen diktují nebo vykládají. Nevím, jak poznat co je důležité k napsání poznámek do sešitu.“

3. Co vám na vzdělávání na dálku vyhovuje a co byste změnili?

„Někdy ani nedostanu oznámení od učitelů k probíhající hodině, tak se nestihnu připojit. Potřeboval bych klasický rozvrh s časy, které by se dodržovaly. Nelíbí se mi, že mám málo hodin. Učivo je složité k pochopení a učitelé ho s námi neprocvičují. Přál bych si, aby si všichni zapínaly kamery, spousta vyučujících to během hodin nevyžaduje.“

4. Jakou vzdělávací platformu používáte při výuce na dálku? Jak se s ní pracuje?

„Úkoly dostáváme do MS Teams, rovněž se přes aplikaci připojuji k hodinám, kterých moc není. S používáním platformy mi ze začátku musela pomoci sestra, ale už s ní umím pracovat sám. Líbí se mi její jednoduchý vzhled a uspořádanost. Vím, kde najdu zadání a snadno vypracované úkoly odevzdám pomocí návodných tlačítek.“

5. Pokračovali byste ve formě distančního vzdělávání, nebo byste raději zůstali u školní výuky. Proč?

„Výuka mi tímto způsobem vůbec nevyhovuje. Naučím se toho více ve škole a mohu se vidět se svými kamarády. Novou látku lépe chápu při školní výuce. Mohu se ihned zeptat, když něčemu nerozumím. Hlavně mi chybí praxe s mistrem a ostatními z ročníku.“

5. Zhodnocení rozhovorů s rodiči

Po zhodnocení rozhovorů se 13 rodiči byly vyvozeny tyto závěry:

- 0 rodičů hodnotilo spokojenost s výukou v nouzovém stavu známkou 1
- 0 respondentů ohodnotilo výuku chvalitebně, tedy známkou 2
- 5 dotazovaných hodnotilo známkou 3, tedy dobře
- 6 rodičů ohodnotilo výuku dostatečně
- 2 rodiče hodnotí výuku jako nedostatečnou

Z rozhovorů s rodiči jsme zjistili, že si rodiče nezajišťovali hlídání pro své děti. Mnoho z nich zmiňuje neblahé dopady distanční formy, nejen na kvalitu vzdělávání, ale i na psychickou kondici dětí, kterým chybí sociální život. Tvrdí, že technologie nemohou nahradit bezprostřední lidský kontakt s vrstevníky a učiteli. Často z důvodu vypnutých kamer nemají učitelé nad dětmi kontrolu. Většina rodičů vnímá klesající zájem a motivaci k učení. Z výpovědí rodičů vyplývá, že mají dojem nedostatečného zapojení žáků do výuky. Dle jejich slov se setkávají s tím, že často žák ani nedostane prostor k vyjádření. Učitelé podle nich kladou na žáky nižší nároky než při školní výuce a přístupy k výuce se u každého z nich liší. Hlavní pozornost se spíše přesouvá na plnění domácích úkolů a objevuje se větší důraz na samostudium. Rodiče mnohdy s dětmi musí vypracovávat nesmyslné úkoly. Dále mají dojem, že učitelé málo vysvětlují a procvičují probíranou látku. Ve výsledku žák novému učivu nerozumí. Kromě toho vnímají i absenci pohybu a rostoucí podrážděnost svých dětí. Také negativně hodnotí malý počet vyučovacích hodin a nestálost v rozvrhu připojení. Další zásadní problém rodiče spatřují v neobratném využívání technologií ze strany některých vyučujících. Z rozhovorů rovněž víme, že některé rodiny neměly dostatek technického vybavení k výuce.

Respondenti uvedli, jak by se výše zmíněné nedostatky daly odstranit:

- Návrat dětí zpět do škol
- Zapojení žáků do výuky
- Podněcovat aktivitu dětí
- Lepší komunikace ze strany učitelů
- Neměnný rozvrh vyučování
- Hlubší vysvětlení látky
- Omladit kolektiv učitelů
- Nové nápady na zpestření výkladu
- Více času na procvičení nových poznatků
- Zavedení více hodin on-line vyučování
- Zapracovat na zpětné vazbě a komunikaci
- Koordinované vedení výuky
- Důkladnější příprava na hodiny

Přístupy otců a matek ke vzdělávání se poměrně různí. Hlavním rozdílem je čas věnovaný dětem a učení s nimi, což obstarávání zejména matky. Otcové chodí každý den do zaměstnání a dětem se v ohledu vzdělávání příliš nevěnují, avšak i přes to mají na výuku svůj

názor. Pro otce obecně nebylo jednoduché odpovědět na některé otázky v rozhovoru, neboť o průběhu výuky svých dětí nemají takový přehled. Jejich argumenty pro návrat dětí do škol a upřednostňování školní výuky se shodují s postoji matek. Zkušenosti s výukou často přebírají právě od nich, matky jsou v tomto ohledu v jisté výhodě, jelikož s dětmi nižšího věku vypracovávají úkoly a pomáhají jim s připojením k on-line hodinám.

Rodiče se shodli na faktu, že hlavním motivátorem pro děti je matka, následně vlastní péče dětí a jejich zájem o vzdělání. Též jejich vlastní vnímání určité povinnosti vůči docházce, ale i příprava na přijímací zkoušky na navazující studium. Rodiče se snaží podporovat své děti a zachovat návyky, které mají ze školy, i když to není jednoduché.

Ve většině případů rodiče uvedli, že vidí určitý posun k lepšímu s distanční výukou oproti minulému roku, kdy se většina učitelů neuměla v on-line prostředí pohybovat, zatímco nyní se již poměrně orientují. Podle slov rodičů byly ze začátku největší potíže s nepřípravou školy na tuto formu a nejednotným systémem. Úkoly se zadávaly přes různé platformy a trvalo poměrně dlouho, než se počáteční chaos ustálil. Zpočátku rodiče více asistovali, neboť děti potřebovaly častěji s něčím poradit. Přetrvávají občasné potíže s připojením společně s nedostatečným nasazením některých vyučujících. Rodiče se shodli na částečném sjednocení výuky, avšak objevily se rozdíly v počtu vyučovaných hodin po přechodu na distanční výuku a nyní. Pár respondentů dokonce uvedlo, že se ve srovnání s minulým rokem realizuje méně on-line hodin. Někteří z nich by uvítali i možnost zopakování ročníku svých dětí ve školním prostředí. V neposlední řadě si rodiče všimají úpadku morálky u svých dětí, podle nich se učí z domova příliš dlouho, což nemá příznivý vliv na jejich psychický stav.

V poslední otázce jsme zjišťovali, zda by rodiče zůstali u distanční výuky, nebo by se raději vrátili ke školní výuce. Závěry jsme mohli očekávat – 12 respondentů chce, aby se jejich děti vrátily ke klasické výuce, pouze jeden otec by souhlasil s kombinací obou forem. Žádný z rodičů by nevolil distanční vzdělávání namísto školní výuky.

6. Zhodnocení rozhovorů s dětmi

Po zhodnocení rozhovorů se 14 dětmi byly vyvozeny tyto závěry:

- 0 dětí hodnotilo výuku v nouzovém stavu známkou 1
- 3 respondenti ohodnotili výuku známkou 2, tedy chvalitebně
- 5 dotazovaných hodnotilo známkou 3, tedy dobře
- 5 žáků ohodnotilo výuku dostatečně
- 1 dítě hodnotí výuku jako nedostatečnou

Z rozhovorů s dětmi jsme zjistili, že jim distanční výuka vyhovuje kvůli pozdnímu vstávání. Někteří žáci si pochvalují menší starosti s úpravou zevnějšku. Dalším pozitivem, na kterém se žáci shodli je více času na předměty, které je baví a úkoly, jenž musí vypracovat. Vzhledem k tomu, že děti nemusí dojíždět do školy, tak ušetří čas, což část z nich vnímá jako přínos distančního vzdělávání, naopak některým cesty do školy chybí. Většině však více vyhovuje školní výuka.

Žáci uvedli, jaké nedostatky spatřují ve formě distančního vzdělávání:

- Malý počet vyučovacích hodin
- Ztráta sociálních vazeb
- Nesrozumitelná zadání
- Nedostatečné vysvětlení a procvičení látky
- Nízká úroveň náročnosti úkolů
- Potíže s připojením
- Nedostatek studijních materiálů
- Zredukování výuky jen na důležité předměty
- Absence tělesné výchovy
- Klesající výkonnost
- Upadající zájem o učení
- Problémy s koncentrací
- Vypnuté kamery při hodinách
- Chybí okamžitá zpětná vazba
- Zrušení praktických hodin bez náhrady
- Omezený rozvoj vědomostí

Každá škola využívá k výuce určitou platformu, nejvíce žáků používá Google Meet s aplikací Google Classroom. Následně se většina dětí připojuje k hodinám prostřednictvím MS Teams. Nejméně se mezi vybraným vzorkem používají aplikace Bakaláři a videokonferenční nástroj Zoom. Mladším dětem museli ze začátku poskytnout pomoc s nastavením rodiče. Žák první třídy nechává odevzdávání úkolů na matce, neboť on sám platformu používat nedokáže. Obecně si žáci práci s aplikacemi chválí, kladně hodnotí jejich přehledné uspořádání, disponují dostatkem funkcí a snadno se ovládají. Několik z nich zmínilo i jejich pěkný vzhled.

Na závěr děti uvedly, zda by pokračovaly ve formě distančního vzdělávání, nebo by se raději vrátily ke školní výuce. Všichni žáci až na jednoho by se vrátili ke klasické školní výuce, a to z několika důvodů – větší zapojení do výuky, chybí jim školní prostředí, postrádají sociální kontakt se spolužáky a učiteli, lépe rozumí probíranému učivu a více se ve škole soustředí. Jediný chlapec v první třídě základní školy by pokračoval v distanční formě výuky. Své rozhodnutí odůvodnil trávením více času s rodinou, dále mu vyhovuje, že nemusí sedět ve školní lavici a učit se doma s matkou.

ZÁVĚR

Bakalářská práce s názvem *Podoby a úskalí distančního vzdělávání v období covid-19* se v teoretické části zabývala základní terminologií v oblasti distanční formy vzdělávání. Poskytla stručný vhled do historie této formy a popsala také její základní principy. Následně jsme uvedli některé z často zmiňovaných výhod, které může tento způsob výuky přinášet, avšak i řadu negativ a úskalí, které v rámci dlouhodobé distanční výuky ukazují. Kvůli nouzovému stavu v České republice byli žáci a studenti nuceni přistoupit k jiné formě vzdělávání, než byli doposud zvyklí a nemohli se na ni předem připravit. Každý se s nezvyklou situací, která zákazem přítomnosti ve školách nastala vypořádal po svém. Z důvodu toho jsme pro zkoumání způsobu realizace výuky vybraného vzorku respondentů zvolili strukturované rozhovory, jež přesně definují znění otázek, ovšem byly formulovány tak, aby poskytly prostor k vlastnímu vyjádření. Pro rozhovory bylo náhodně vybráno sedm rodin, které popisovaly a hodnotily průběh vzdělávání během dlouhodobého uzavření škol v České republice. Zhodnocení rozhovorů je rozděleno na dvě části, tedy analýzu rodičovské zkušenosti, a následně jejich dětí. Vybraný vzorek respondentů čítal 13 rodičů, z toho jednou z nich byla matka samoživitelka a 14 dětí, které se vzdělávaly distančně.

Polovina dotazovaných rodičů hodnotila spokojenost s distanční výukou známkou 4, tedy dostatečně, nicméně ani jeden z nich neshledával situaci jako vyhovující. Rodiče se jednohlasně shodli na tom, že preferují klasickou prezenční výuku a chtějí své děti vrátit zpět do škol. Pouze jeden otec by souhlasil s kombinací obou forem. Žádný z rodičů by nevolil distanční vzdělávání namísto školní výuky. Opakujícím se problémem v distanční výuce bylo nedostatečné zapojení žáků do výuky a málo času na procvičení probírané látky. Dále uvedli klesající zájem a motivaci k učení svých dětí. Mnoho z nich zmínilo nesmyslnost zadaných úkolů a nižší nároky ze strany učitelů. Ve většině případů se názory shodovaly i v menším počtu vyučovaných hodin v porovnání se školní výukou. Všichni rodiče uvedli jako hlavní nedostatek distanční výuky ztrátu sociálních kontaktů se spolužáky a učiteli.

Dalšími, kdo přispěl do této bakalářské práce, byly děti. Ty výuku hodnotily o něco mírněji než jejich rodiče, ovšem ani v jejich případě nebylo hodnocení zcela pozitivní. Ovšem jako zásadní výhodu uvedly, že mají více času na vypracování úkolů a mohou vstávat později. Vyhovuje jim i pohodlné domácí oblečení a některým i fakt, že nemusí cestovat do školy. I přesto se všichni, až na jednoho chlapce shodli, že chtějí zpět do školy. Primárně z důvodu dostatečného vysvětlení učiva, většího zapojení do výuky a lepší koncentraci. Následně jim

školní prostředí vyhovuje více, neboť se mohou vídat se svými spolužáky a konzultovat probíranou látku s učiteli.

Šetření bylo úzce zaměřeno na rodiny a jejich vnímání situace s distanční výukou. Pro objektivnější závěry by bylo vhodné do provedeného šetření zapojit i učitele, kteří mohou celou problematiku vnímat odlišně. Na druhou stranu nám realizovaný výzkum poskytl jedinečný vhled do sedmi rodin, které vzdělávání distančním způsobem zažívají poprvé, a to již dlouhodobě. Nedostatky, které v této formě spatřují bychom neměli brát na lehkou váhu a více se na zmiňované negativní aspekty zaměřit. Mluvíme primárně o značných změnách v psychice dětí, které se projevují větší podrážděností, únavou a často i ztrátou motivace kvůli zavření škol. Tyto a další dopady na psychickou i fyzickou stránku žáků bychom měli zkoumat více do hloubky, protože se pozornost koncentruje spíše na vedení on-line hodin a zacházení s různými platformami.

Teprve po návratu všech žáků do škol budeme moci plnohodnotně zhodnotit všechny dopady distanční výuky. Situace bude přinejmenším nestandardní a bude nutné sjednotit vše, co se během výuku na dálku probralo a dát vzdělávání opět řád. Můžeme zhodnotit její přínosy v podobě rozšíření dovedností v používání internetových vzdělávacích platforem a zacházení s technologiemi, které jsou pro současnou elektronickou dobu klíčové. Videokonference by se mohly stát běžnou variantou pro komunikaci žáků s učiteli. Nastalá situace nám jistě přinesla nové poznatky v oblasti školství, které je třeba brát v úvahu. Naopak vzdělávání v nouzovém stavu vzalo žákům možnost vídat se spolužáky, zredukoval se počet vyučovaných předmětů, zejména neprobíhaly hodiny výchovného charakteru a též se omezila praktická výuka. Rozhodně ze situace odejdeme obohaceni o nové zkušenosti a pokud by se měla situace v budoucnu opakovat, budeme na ni lépe připraveni.

Seznam použitých informačních zdrojů

Knižní prameny

ČAPEK, Robert. *Třídní klima a školní klima*. Praha: Grada, 2010. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-2742-4.

ČERNÝ, Michal, Dagmar CHYTKOVÁ, Pavlína MAZÁČOVÁ a Gabriela ŠIMKOVÁ. *Distanční vzdělávání pro učitele*. Brno: Flow, 2015. ISBN 978-80-905480-7-7.

FROMBERGEROVÁ, Anna. *Distanční vzdělávání v době pandemie pohledem čtyř účastníků vzdělávacího procesu*. Pedagogická orientace, 2020, 30.2: 221-230.

KATS, Y. *Learning management system technologies and software solutions for online teaching: tools and applications*. Hershey, Pa: Information Science Reference, 2010.
<http://doi:10.4018/978-1-61520-853-1>

NOCAR, D. *E-learning v distančním vzdělávání*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. ISBN 80-244-0802-3.

PODŠKUBKOVÁ, J. a J. POSPÍŠIL. *Didaktika distančního vzdělávání v prostředí vysoké školy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1541-0.

PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.

ŠVARŤÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

Usnesení vlády České republiky č. 74/2020 Sb., o přijetí krizového opatření. In: Sbíрка zákonů, 2020

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: Sbíрка zákonů, 2000.

Zákon č. 349/2020 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: Sbíрка zákonů, 2020.

ZLÁMALOVÁ, H., J. MÍKA a J. PRŮCHA. *Příručka pro zájemce o celoživotní vzdělávání a distanční studium*. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita, Regionální centrum celoživotního vzdělávání, 2003. ISBN 80-248-0506-5.

Internetové zdroje

AKTUALIZOVÁNO: Harmonogram uvolňování v oblasti školství, MŠMT ČR, 2020³ [online]. [cit. 2021-04-08] Dostupné z: <https://www.msmt.cz/harmonogram-uvolnovani-opatreni-v-oblasti-skolstvi>

Bakaláři [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://www.bakalari.cz/Static/WhatWeKnow>

BROM, C., GREGER, D., HANNEMANN, T., STRAKOVÁ, J., ŠVAŘÍČEK, R., & LUKAVSKÝ, J. *Rodiče v roli pedagogů. Předběžné výsledky dotazníkového šetření Vzdělávání doma*. Výzkumná zpráva, 2020 [online]. [cit. 2021-04-10] Dostupné z: <https://www.mff.cuni.cz/cs/verejnost/anketa-jaro-2020/setrenivzdelavaniidoma-ver200414.pdf>

CollBoard [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://collboard.com/>

Coronavirus disease (COVID-19), World Health Organization, 2020 [online]. [cit. 2021-04-8]. Dostupné z: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19>

Distanční vzdělávání se zaměřením na eLearning (eGON), Institut pro veřejnou správu Praha, 2016 [online]. [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: https://www.institutpraha.cz/obj/obsah_fck/egon/pdf_programy/distanzni_vzdelavani.pdf

Distanční vzdělávání v základních a středních školách, Tematická zpráva, Praha: Česká školní inspekce, 2021 [online]. [cit. 2021-04-10]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-Distanzni-vzdelavani-v-zakladnich>

Google Meet [online]. [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: <https://meet.google.com/>

Metodické doporučení pro vzdělávání distančním způsobem, Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2020¹ [online]. [cit. 2021-02-23]. Dostupné z:

https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2020/09/metodika_DZV_23_09_final.pdf

Mimořádné opatření – uzavření základních, středních a vysokých škol od 11. 3, Ministerstvo zdravotnictví České republiky, 2020 [online]. [cit. 2021-04-08]. Dostupné z:

<https://www.mzcr.cz/mimoradne-opatreni-uzavreni-zakladnich-strednich-a-vysokych-skol-od-11-3-2020/>

Nouzový stav a mimořádná opatření – co aktuálně platí, Vláda České republiky, 2021 [online]. [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/nouzovy-stav-a-mimoradna-opatreni--co-aktualne-plati-180234/#skoly_od_12_rijna

Padlet [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://padlet.com/>

ROSSEL, C. *7 Facts About Educational Platforms that Might Surprise You*, CAE, 11.4.2018 [online]. [cit. 2021-04-4]. Dostupné z: <https://www.cae.net/7-facts-about-educational-platforms-that-might-surprise-you/>

Státní zdravotní ústav. *Základní informace o onemocnění novým koronavirem – covid-19*, 2021 [online]. [cit. 2021-04-08]. Dostupné z: http://www.szu.cz/uploads/Epidemiologie/Coronavirus/Zakladni_info/zakladni_informace_co_vid_19_7_aktualizace_09_03_2021_2.pdf

ŠIKÝŘ, M. *Jak aplikovat e-learning*, 2011 [online]. [cit. 2021-04-04]. Dostupné z: <https://www.rizeniskoly.cz/cz/casopis/rizeni-skoly/jak-aplikovat-e-learning.m-670.html>

Škola na dálku, Microsoft, 2021 [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: www.skolanadalku.cz

Vzdělávání #NaDálku, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Praha, 2020² [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://nadalku.msmt.cz/cs/>

ZLÁMALOVÁ, H. *Distanční vzdělávání a eLearning*, 2006 [online]. [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://doczz.cz/doc/187385/distan%C4%8Dn%C3%ADvzd%C4%9B%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD-i>

Zoom [online]. [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: <https://zoom.us/>